

AS FARMI PIIMATÖÖSTUS

2017. aasta auditeeritud konsolideeritud
majandusaasta aruanne

Aruandeperioodi algus	1. jaanuar 2017
Aruandeperioodi lõpp	31. detsember 2017
Äriühingu ärinimi	AS Farmi Piimatööstus
Registrikood	10928619
Aadress	Linda 15, 41536 Jõhvi, Ida-Virumaa, Eesti
Telefon	+372 33 21404
E-post	piim@farmi.ee
Koduleht	www.farmi.ee
Tegevusala	Värske piima töötlemine, rõõsa koore tootmine Juustu- ja kohupiima tootmine Muude piimatoodete tootmine Valmistoitude tootmine (EMTAK 2008 kood 1051)
Audiitor	Ernst&Young Baltic AS
Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid	Sõltumatu audiitori aruanne Kasumi jaotamise ettepanek

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE.....	4
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	7
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE.....	8
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE	9
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	10
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	11
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD.....	12
1. Kontserni andmed.....	12
2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine	12
3. Kasutatud arvestuspõhimõtted.....	14
4. IFRS'i esmakordne kasutuselevõtt	24
5. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja riskid	28
6. Tütar- ja sidusettevõtted	36
7. Materiaalne põhivara	38
8. Kinnisvarainvesteeringud	40
9. Immateriaalne põhivara	41
10. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud	43
11. Varud	44
12. Nõuded ja ettemaksed.....	45
13. Raha ja raha ekvivalendid	46
14. Aktsiakapital.....	46
15. Laenukohustused	48
16. Saneerimiskava.....	49
17. Võlad ja ettemaksed	51
18. Müügitulu	52
19. Müüdud toodangu kulu.....	53
20. Turustuskulud	53
21. Üldhalduskulud	54
22. Muud äritulud	54
23. Muud ärikulud	54
24. Finantstulud ja -kulud	55
25. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised.....	55
26. Rendid	56
27. Sihtfinantseerimine.....	57
28. Tehingud seotud osapooltega	58
29. Õiglase väärtuse hindamine.....	60
30. Bilansipäeva järgsed sündmused	61
31. Emaettevõtte konsolideerimata aruanded nagu need on nõutud Eesti Raamatupidamise Seaduses	62
JUHATUSE ALLKIRJAD MAJANDUSAASTA ARUANDELE	66

TEGEVUSARUANNE

Farmi Piimatööstus AS (edaspidi „Farmi“ ning üheskoos konsolideerimisgrupi teiste ettevõtetega „Kontsern“) on üks Eesti suurimaid toiduainetetööstusi.

Kontserni põhitegevusala on toorpiima kokkuost, piimatoodete valmistamine ja müük. Kontserni tootmisüksused asuvad Jõhvis, Viljandis, Põlvas ja Annikveres. Kontserni konsolideerimisgruppi kuuluvad lisaks emaettevõttele:

Tere AS	tütarettevõtte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Meieri Transport AS	tütarettevõtte	100%	Eesti	toorpiima transport
Estonian Dairy OÜ	tütarettevõtte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Põlva Dairy OÜ	tütarettevõtte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Viljandi Dairy OÜ	tütarettevõtte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük

2017 aasta suve seisuga oli Farmi mahulise turuosa järgi turul teisel positsioonil, jäädes turuliidrist vaid paari protsendipunkti võrra maha. 4. juulil 2017 rahaldas Konkurentsiamet AS-i Maag Grupp koondumistaotluse AS-i Tere ja AS-i Farmi Piimatööstus kohta ning 18. juulil 2017 omandas AS Farmi Piimatööstus 100%-se osaluse Teres. AS Tere tulemused kajastuvad Farmi konsolideeritud majandusaasta aruandes alates augustist 2017.

Kontserni kogukäive majandusaastal oli 74,9 miljonit eurot, kasvades aastaga 85%.

Ettevõtete proforma konsolideeritud käive juhul kui ettevõtteid oleks konsolideeritud alates 1. jaanuarist 2017.a. oli 106 miljonit eurot. Ekspordi osakaal kogukäibes oli 18 miljonit eurot ehk 17%.

2017 aastal töid Farmi ja Tere turule mitmeid huvitavaid tooteid. Tere jaoks oli eelmine aasta tootearenduse ja turunduse tähenduses uue hingamise aasta. Lansseerisiti Eesti esimesed keefirijogurtid brändi all YOFIR täiendust said mitmed pakendidisainid ning käivitati erinevad reklaamikampaaniad. Novembris toodi turule proteiinikohuke, millele järgnes 2018. aasta kevadel FIT! toodete sari, kus on kasutatud suhkrul asemel looduslikku magustajat Stevia. Tere FIT! sari on loodud teadlikule spordiharrastajale, kes soovib toitumisse kaasata valgurikkaid ning suhkruvaeseid vahepalasisid.

2015. aasta edukaim uudistood: Farmi täispiim sai 2017. aastal täiendust. Turule tuli Eesti esimene kahekäepiim: hakkasime kasutama 2 liitrist pakendit. Valikusse lisandus väiksematele leibkondadele mõeldud pakendiformaat. Farmi täispiima on võimalik nüüd osta ka 750 milliliitrisest korgiga pakendis. Lisaks sellele tuli turule uus Farmi keefiridessertide sari ning uuendusi-täiendusi said nii toodete kui reklaamikampaaniate mõistes mitmed tugevad tootekategooriad.

Eestlaste toitumine ja tervis on meie südameasjaks ning inimeste harimine tasakaalustatud toitumise osas on meie jaoks väga oluline teema. Hellus toodete sees on piimhappebakter ME-3, mille avastasid TÜ teadlased. Märtsis 2018 tähistas Hellus bränd 15 aastast sünnipäeva ning sel puhul toimus koostöös TÜ teadlastega perearstidele suunatud konverents „Mikrobioota ja funktsionaalne toit“, selgitamaks ME-3 bakteri toimet ja laiendamaks Helluse kaubamärgi kandepinda.

Uudistootena lansseeritud atsidofiil ja bifiidobakteritega rikastatud Farmi Skyr AB jook tunnistati 2018 Eesti Parimaks Piimatooteks ning Farmi Skyr pärjati kuldmärgiga kui Eesti Parim Toode Tervisele.

Investeeringud

Kontsern investeeris majandusaastal põhivarasse 33,2 miljonit eurot (2016: 1,3 miljonit eurot), sealhulgas 32,5 miljonit eurot läbi äriühenduste omandamise. Suurimateks investeeringuteks aruandeaastal olid Jõhvi tootmisüksusesse reovee kogumisjaama ehitamine ja kahe piimakogumisauto soetamine.

Inimesed

Majandusaasta keskmine töötajate arv oli 354 töötajat ning tööjõukulude kogusumma 6,2 miljonit eurot. 2016. aasta keskmine töötajate arv oli 209 töötajat ning tööjõukulud 3,5 miljonit eurot. 31. detsember 2017 seisuga oli Kontsernil 538 töötajat (31.12.2016: 221 töötajat).

Peamised finantsnäitajad

Näitaja	mõõtühik	2017	2016
Müügitulu	EUR '000	74 877	40 533
Müügitulu kasv	%	84,7%	0,5%
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja [käibevara / lühiajalised kohustused]		0,9	1,3
Äritegevuse EBITDA	EUR '000	4 785	3 221
[amortisatsiooni, intressi-, maksude ja erakorraliste tulude-kulude eelne tegevuskasum]			
Äritegevuse EBITDA marginaal	%	6,4%	7,9%
[äritegevuse EBITDA / müügitulu]			
EBITDA	EUR '000	3 637	3 005
[amortisatsiooni, intressi- ja maksueelne tegevuskasum]			
Puhaskasum	EUR '000	1 699	1 192
Varade tootlus (ROA)	%	3,1%	5,4%
[puhaskasum / keskmine varade maht]			
Omakapitali suhtarv	%	21,4%	66,1%
[omakapital / varad]			
Omakapitali tootlus (ROE)	%	10,2%	8,2%
[puhaskasum / keskmine omakapital]			

Eesmärgid 2018. aastaks

Olla jätkuvalt tuntud innovatsiooniliidri ja üllatajana piimatoodete turul. Plaanis on siseneda turule täiesti uue tootekategooriatega keefirimarinaadide, mille abil oleks lihtne valmistada grillil või ka koduköögis nii kana- kui liharoogasid, ja külmade keefirisuppide näol.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	Lisa	31.12.2017	31.12.2016	01.01.2016
VARAD				
Pikaajalised varad				
Materiaalne põhivara	7	32 340 601	9 922 367	10 314 172
Kinnisvarainvesteeringud	8	850 000	114 633	117 984
Immateriaalne põhivara	9	34 661 564	4 127 645	4 215 463
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6,10	1 636	0	0
Pikaajalised nõuded	10	1 443 808	14 648	60 838
Pikaajalised varad kokku		69 297 609	14 179 293	14 708 457
Käibevara				
Varud	11	4 820 266	2 244 430	1 732 555
Nõuded ja ettemaksed	12	8 775 119	6 338 616	4 928 514
Raha ja raha ekvivalendid	13	3 040 508	65 622	101 563
Käibevara kokku		16 635 893	8 648 668	6 762 632
VARAD KOKKU		85 933 502	22 827 961	21 471 089
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED				
Omakapital				
Aktiivkapital	14	2 095 664	1 948 950	1 948 950
Ülekurss		1 735 286	0	0
Kohustuslik reservkapital		194 931	194 931	194 931
Muud reservid		63 912	63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum		14 272 674	12 873 490	11 681 804
Omakapital kokku		18 362 467	15 081 283	13 889 597
Pikaajalised kohustused				
Võlad ja ettemaksed	17	207 242	0	0
Laenukohustused	15	40 436 879	1 238 227	2 267 091
Sihtfinantseerimine	27	50 306	5 962	0
Saneerimiskava kohustused	16	9 109 819	0	0
Pikaajalised kohustused kokku		49 804 246	1 244 189	2 267 091
Lühiajalised kohustused				
Võlad ja ettemaksed	17	13 664 723	4 741 037	3 974 043
Laenukohustused	15	4 102 066	1 761 452	1 340 358
Lühiajalised kohustused kokku		17 766 789	6 502 489	5 314 401
Kohustused kokku		67 571 035	7 746 678	7 581 492
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU		85 933 502	22 827 961	21 471 089

Lisad lehekülgedel 12-65 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE

	Lisa	2017	2016
Müügitulu	18	74 876 767	40 532 890
Müüdud toodangu kulu	19	-63 087 538	-32 936 618
Brutokasum		11 789 229	7 596 272
Turustuskulud	20	-8 282 070	-5 369 957
Üldhalduskulud	21	-3 041 172	-1 363 106
Muud äritulud	22	118 278	424 394
Muud ärikskulud	23	-99 226	-17 873
Ärikskasum (-kahjum)		485 039	1 269 730
Finantstulud	24	1 618 157	4 507
Finantskskulud	24	-329 012	-82 551
Kasum (-kahjum) enne maksustamist		1 774 184	1 191 686
Tulumaksukulu		-75 000	0
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		1 699 184	1 191 686
Aruandeaasta muu koondkasum		0	0
ARUANDEAASTA KOONDKASUM		1 699 184	1 191 686

Lisad lehekülgedel 12-65 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

	Aktiikapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 01. jaanuar 2016	1 948 950	0	194 931	63 912	11 816 630	14 024 423
IFRSile ülemineku mõju	0	0	0	0	-134 826	-134 826
Korrigeeritud saldo	1 948 950	0	194 931	63 912	11 681 804	13 889 597
 Aruandeaasta kasum	 0	 0	 0	 0	 1 191 686	 1 191 686
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Seisuga 31. detsember 2016	1 948 950	0	194 931	63 912	12 873 490	15 081 283
 Aktsiikapitali suurendamine	 146 714	 1 735 286	 0	 0	 0	 1 882 000
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	1 699 184	1 699 184
Väljakuulutatud dividend	0	0	0	0	-300 000	-300 000
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Seisuga 31. detsember 2017	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	14 272 674	18 362 467

Täiendav teave aktsiikapitali kohta on toodud lisas 14.

Lisad lehekülgedel 12-65 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

	Lisa	2017	2016
<i>Rahavoog äritegevusest</i>			
Puhaskasum		1 699 184	1 191 686
<i>Korrigeerimised:</i>			
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	7	2 914 914	1 556 393
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	9	237 200	179 255
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	8	1 855	3 351
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	7, 9	-33 852	-40 974
Finantskulud		329 012	67 458
Finantstulud		-1 618 157	-4 446
Muud korrigeerimised		80 624	0
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi		3 610 780	2 952 723
Nõuete ja ettemaksude muutus		804 239	-1 358 174
Varude muutus	11	692 131	-511 875
Võlgade ja ettemaksude muutus		-3 637 974	782 101
Rahavoog äritegevusest kokku		1 469 176	1 864 775
<i>Rahavoog investeerimistegevusest</i>			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	7, 9	-392 724	-477 714
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük müügihinnas	7, 9	83 898	53 500
Kapitalirendi nõuete laekumised	12	26 414	44 744
Tütarettevõtte soetuse rahavoog		2 005 333	0
Saadud intressid		2 763	4 446
Rahavoog investeerimistegevusest kokku		1 725 684	-375 024
<i>Rahavoog finantseerimistegevusest</i>			
Laenude tagasimaksed	15	-112 303	-658 294
Arvelduskrediidi ja faktooringkohustuse muutus	15	932 300	-164 411
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	15	-823 053	-641 874
Aktsiate emiteerimine	14	146 714	0
Laekumised sihtfinantseerimisest	27	47 937	21 436
Makstud intressid		-75 458	-67 458
Makstud dividendid		-300 000	0
Makstud ettevõtte tulumaks		-75 000	0
Muud rahavood finantseerimistegevusest		38 889	-15 091
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku		-219 974	-1 525 692
RAHAVOOD KOKKU		2 974 886	-35 941
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	13	65 622	101 563
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	13	3 040 508	65 622

Lisad lehekülgedel 12-65 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. Kontserni andmed

Kontserni konsolideeritud finantsaruanded 31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta on avaldamiseks heaks kiidetud 6. juulil 2018. a vastavalt juhatuse otsusele. Kontserni aktsionäridel on seaduslik õigus kinnitada need raamatupidamisaruanded või jätta need kinnitamata ja nõuda juhtkonnalt uute koostamist.

Kontsern on piiratud vastutusega äriühing, mis on asutatud ja mille asukoht on Eesti Vabariigis ning mille aktsiad ei ole avalikult kaubeldavad. Kontsern kuulub Eesti ettevõtte Maag Grupp AS kontserni.

Kontserni emaettevõtte on Farmi Piimatööstus AS, registreeritud asukoha aadressiga Linda 15, Jõhvi, Ida-Virumaa. Kontserni kuuluvad:

Tere AS	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
AS Meieri Transport *	100 % tütarettevõtte	Eesti	transporditeenused
Estonian Dairy OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
Põlva Dairy OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
Viljandi Dairy OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine

* Osalus läbi tütarettevõtte Tere AS

Kontserni tütarettevõttel Tere AS'il on 24,65 % osalus ettevõtetes Kiosk24 OÜ ja Köök24 OÜ.

AS Farmi Piimatööstus ja tütarettevõtte Tere AS on piimatoodete ja- brändi arendusettevõtted. Kontserni põhitegevuseks on toorpiima ümbertöötlemine valmistoodanguks, toodangu turustamine nii sise- kui välisturul. Kontserni tootmisüksused asuvad Jõhvis Linda 15, Viljandis Raua 6 ja Põlvas Jaama 20.

Farmi Piimatööstus AS'i aktsiad on kantud Swedbank'i kliendikontole (ISIN kood EE3100064387).

2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine

Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid

Kontsern ei ole rakendanud järgnevaid IFRS-i ja IFRIC-i tõlgendusi, mis on käesoleva raamatupidamisaruande avaldamise kuupäevaks vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud:

- IFRS 9 Finantsinstrumendid (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist). IFRS 9 asendab standardi IAS 39. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustuste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglistiku ja riskimaandamisarvestuse erireeglid. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
- IFRS 15 Kliendilepingutest saadav tulu (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist). Standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendama kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamisnõuded. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

- IFRS 15 Kliendilepingutest saadav tulu (Selgitused) (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist). Selgituste eesmärgiks on selgitada IASB kavatsusi IFRS 15 väljatöötamisel. Täpsustatud on teostamiskohustuste identifitseerimist, agendina tegutsemise kriteeriumeid ning litsentsitasude kajastamist. Esimese puhul muudeti „eraldi identifitseeritava“ põhimõtte sõnastust; teise puhul on antud juhiseid hindamaks, kas ettevõtte tegutseb agendi või põhitöövõtjana, ning kuidas rakendada kontrollipõhimõtet. Litsentside kajastamise osas on lisatud juhised intellektuaalomandi ja litsentsitasude kajastamiseks. Selgitustega antakse ka täiendavaid praktilisi lihtsustusi ettevõtetele, kes rakendavad IFRS 15 täielikult tagasiulatuvalt või kes on valinud osaliselt tagasiulatuva rakendamise. Kontsern ei ole veel hinnanud nende selgituste rakendamise mõju.
- IFRS 16 Rendiarvestus (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist). Standard IFRS 16 asendab standardi IAS 17 ja täpsustab, kuidas kajastada, mõõta ja esitada rente ning millised on avalikustamise nõuded finantsaruannetes. Standardi kohaselt kajastavad rentnikud kõiki rentidega seotud varasid ja kohustusi ühtse mudeli alusel bilansis, v.a. juhul kui rendiperioodi pikkus ei ületa 12 kuud või renditava vara väärtus on väheoluline. Rendileandjate jaoks jääb rentide kajastamine suures osas muutumatuks. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
- IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühisettevõtetes Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega käsitletakse seda, kas pikaajalisi osalusi sidus- ja ühisettevõtetes, mis moodustavad sisuliselt osa netoinvesteeringust kõnealustesse sidus- või ühisettevõtetesse, tuleks mõõta (ja nende väärtuse langust kajastada) vastavalt standardile IFRS 9 või IAS 28 või tuleks neid rakendada kombineeritult. Muudatustega täpsustatakse, et kapitaliosaluse meetodil mittekajastatavate pikaajaliste osaluste kajatamisel kohaldab ettevõtte esmalt standardit IFRS 9 ning alles seejärel standardit IAS 28. Standardi IFRS 9 rakendamisel ei arvesta ettevõtte seega pikaajaliste osaluste bilansilise väärtuse korrigeerimisega, mis standardi IAS 28 rakendamisel tekib. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
- IAS 40 muudatused: reklassifitseerimised kinnisvarainvesteeringuks Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega täpsustatakse, millal peaks ettevõtte klassifitseerima põhivara, sh lõpetamata põhivara, kinnisvarainvesteeringuks või vastupidi. Kasutusviis muutub, kui vara vastab või enam ei vasta kinnisvarainvesteeringu mõistele ja kasutusviisi muutuse kohta on olemas selge tõendus. Ainuüksi juhtkonna kavatsus kasutusviisi muuta ei ole piisav vara ümberklassifitseerimiseks. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
- IFRICi tõlgendus 22: Välisvaluutatehingud ja ettemaksed (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist). Tõlgendus selgitab välisvaluutas tehtud ettemaksete raamatupidamislikku kajastamist ja katab sellised tehingud, mille puhul ettevõtte kajastab tasutud või saadud ettemaksu tulemusena mittefinantsvara või –kohustuse enne soetatud vara, kulu või tulu kajastamist. Muudatuse kohaselt on tehingu kuupäevaks, mille alusel määrata kasutatav valuutakurss, sellise ettemaksuvara või ettemakstud tulu kajastamise kuupäev. Kui ettemakseid tehakse mitmes osas, tuleb ettevõttel määrata tehingu kuupäev iga sellise saadud või tasutud ettemakse kohta eraldi. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRS-ide täiendused

- IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „**Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016**“. Muudatusi kohaldatakse standardite IFRS 1 ja IAS 28 osas 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. IAS 28 puhul on lubatud ka ennetähtaegne rakendamine. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
 - **IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt**“. See täiendus kaotab IFRS-i esmakordsele kasutajale lühiajaliselt lubatud erandid finantsinstrumentide, töötajatele makstavate hüvitiste ja investeerimisettevõtete seotud avalikustamisnõuete osas.
 - **IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtetesse**“. Muudatustega selgitatakse, et riskikapitaliettevõtetele ja muudel kvalifitseeruvatel ettevõtetel on võimalus esialgsel arvele võtmisel otsustada kajastada investeeringut õiglasest väärtusest muutusega läbi kasumiaruande ning seda on võimalik otsustada iga investeeringu puhul eraldi ehk rakendada investeeringupõhiselt.
- IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „**Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017**“. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Kõnealuseid muudatusi pole EL veel heaks kiitnud. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.
 - **IFRS 3 „Äriühendused**“ ja **IFRS 11 „Ühised ettevõtmised**“. Standardi IFRS 3 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse üle kontrolli, tuleb tema varasem osalus kõnealuses äritegevuses ümberhinnata. Standardi IFRS 11 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse läbi ühise kontrolli, tema varasemat osalust kõnealuses äritegevuses ümber ei hinnata.
 - **IAS 12 „Tulumaks**“. Muudatustega täpsustatakse, et omakapitali alla liigitatud finantsinstrumentide maksetega seotud tulumaksukohustist tuleb kajastada vastavalt sellele, kus kajastati möödunud perioodidel jaotamisele kuuluva kasumi tekitanud tehinguid või sündmusi.
 - **IAS 23 „Laenukasutuse kulutused**“. Muudatused puudutavad standardi paragrahvi 14 ning nendega täpsustatakse, et kui tingimustele vastav varaobjekt on viidud otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse, kuid sellega seotud laen ei ole täies ulatuses tagasi makstud, tuleb kanda kõnealune laenusumma ettevõtte üldiste laenukohustuste koosseisu.

Kontsern plaanib rakendada ülaltoodud standardid ja tõlgendused nende jõustumise päeval, eeldusel, et need on EL-i poolt heakskiidetud.

3. Kasutatud arvestuspõhimõtted

Koostamise alus

Kontserni konsolideeritud finantsaruanded on koostatud vastavalt Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (*International Accounting Standards Board, IASB*) poolt välja antud rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (*International Financial Reporting Standards, IFRS as adopted by EU*).

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud lähtudes soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud kinnisvarainvesteeringud, mida kajastatakse õiglasest väärtusest.

Konsolideeritud finantsaruanded on esitatud eurodes ja kõik arvud on ümardatud lähima euron, kui ei ole märgitud teisiti.

Konsolideerimise alus

Konsolideeritud finantsaruanded koosnevad Kontserni ja tütarettevõtete finantsaruannetest 31. detsembri 2017 a. seisuga. Konsolideeritud kasumiaruandesse ja rahavoogudesse on tütarettevõtete numbrid kaasatud alates 01. augustist 2017.

Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates omandamise kuupäevast, milleks on Kontserni poolt kontrolli omandamise kuupäev, ja konsolideeritakse jätkuvalt kuni sellise kontrolli lõppemise kuupäevani. Tütarettevõtet loetakse kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte määrab tütarettevõtte finants- ja tegevuspoliitikat, saades seeläbi tütarettevõtte tegevusest kasu. Kontrolli ulatust hinnates võetakse arvesse kogu määramishetkel rakendatavat hääleõigust. Tütarettevõtete finantsaruanded koostatakse sama aruandeperioodi kohta nagu emaettevõtte finantsaruanded, kasutades samalaadseid arvestuspõhimõtteid. Kõik kontsernisisesed saldod, tehingud, kontsernisisestest tehingutest tulenevad realiseerimata kasumid ja kahjumid ning dividendid elimineeritakse täielikult.

Tütarettevõtte kahjumid omistatakse mittekontrollivale osalusele isegi siis, kui selle tulemuseks on negatiivne jääk.

Tütarettevõtte osaluse suuruse muutus, kui sellega ei kaasne kontrolli kaotamist, kajastatakse omakapitali tehinguna. Emaettevõtte konsolideerimata aruandes kajastatakse investeringuid tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Kontsern on konsolideeritud finantsaruannete koostamisel rakendanud järgmisi olulisi arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid:

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid kasuliku elueaga üle ühe aasta.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses, millest on maha arvestatud akumulieeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Muud materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused kajastatakse põhivarana juhul, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning kui varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muud hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Lõpetamata ehitusobjekte, mida ehitatakse tootmis-, rendi- või haldustegevuse eesmärgil, kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud vara väärtuse langused. Selle vara amortisatsiooni arvestus algab siis, kui vara on kavandatud kasutuseks valmis.

Maad ja pooleliolevaid ehitisi ei amortiseerita. Kulumit arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul järgmiselt:

• Ehitised ja rajatised	5 – 33 aastat
• Seadmed	2 – 20 aastat
• Sõidukid	5 – 10 aastat
• Muu inventar, tööriistad	2 – 5 aastat

Amortiseerimist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav juhtkonna poolt plaanitud eesmärgiks ning lõpetatakse, kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkväärtust või vara lõplikul kasutusest eemaldamisel. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust.

Igal bilansipäeval hindab juhtkond, kas teadaolevalt on indikatsioone põhivarade väärtuse languse kohta. Juhul kui on teada asjaolusid, mis võivad põhjustada põhivarade väärtuse langust, määrab juhtkond põhivara kaetava väärtuse (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus). Juhul kui kaetav väärtus on väiksem tema bilansilisest jääkväärtusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele. Eelnevatel perioodidel kajastatud allahindlus tühistatakse juhul, kui kaetava väärtuse määramise aluseks olnud hinnangutes on toimunud muutus ning kaetav väärtus on tõusnud.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse lahutades müügist saadud summadest jääkväärtuse, on kajastatud kasumiaruandes muudes ärituludes ja -kuludes.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida Kontsern hoiab (kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel rendituna) renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid õiglasel väärtuses, mis baseerub sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnal, tuginedes hiljuti toimunud tehingute hindadele sarnaste objektide osas (korrigeerides hinnangut erinevuste suhtes), või diskonteeritud rahavoogude meetodit. Juhatus tellib hindamise, kui on indikatsioone, mis viitavad kinnisvarainvesteeringute väärtuse olulisele muutumisele. Õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes eraldi kirjel "Muud ärikulud"/"Muud äritulud". Õiglase väärtuse meetodil kajastatavatelt kinnisvarainvesteeringutelt ei arvestata amortisatsiooni.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalsed varad

Eraldi omandatud immateriaalseid varasid kajastatakse esmasel kajastamisel soetusmaksumuses. Äriühenduses omandatud immateriaalsete varade soetusmaksumuseks on nende õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalseid varasid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja akumulieeritud kahjumid vara väärtuse langusest, kui on. Majandusüksusesiselt loodud immateriaalseid varasid, välja arvatud kapitaliseeritud arendusväljaminekuid, ei kapitaliseerita ja kulutused kajastatakse kasumiaruandes kulutuste tegemise aastal.

Immateriaalne vara liigitub eluea alusel piiratud või piiramatuks. Piiratud elueaga immateriaalseid varasid amortiseeritakse majanduslikult kasuliku eluea jooksul ja nende puhul hinnatakse väärtuse langust, kui on põhjust arvata, et immateriaalse vara väärtus võib olla langenud. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse üle vähemalt iga aruandeperioodi lõpus. Vara kasuliku eluea või varast tuleneva tulevase majandusliku kasu eeldatava tarbimismudeli muutusi arvestatakse vastavalt vajadusele amortisatsiooniperioodi või -meetodi muutmisega ning neid muutusi käsitletakse raamatupidamislike hinnangute muutusena. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruandes immateriaalse vara funktsioonile vastavas kulukategoorias.

Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea (5 aasta) jooksul. Piiramatu kasuliku elueaga immateriaalset vara ei amortiseerita, kuid iga-aastaselt kontrollitakse vara väärtuse langust kas üksiku vara või raha teeniva üksuse tasandil. Piiramatu eluea hinnang vaadatakse üle igal aastal, et määrata kindlaks, kas piiramatu eluiga on jätkuvalt toetatav. Kui mitte, siis muudetakse kasulik eluiga edasiulatuvalt piiramatust piiratuks.

Immateriaalse vara kajastamise lõpetamisest tulenevat kasumit või kahjumit mõõdetakse vara netomüügitulu ja bilansilise maksumuse vahena ja kajastatakse kasumiaruandes vara kajastamise lõpetamisel.

Äriühendused ja firmaväärtus

Äriühendusi kajastatakse ostumeetodil. Ettevõtte soetamisega seotud kulud kajastatakse tegevuskuludena kasumiaruandes. Kui Kontsern omandab ettevõtte, hindab ta omandatud finantsvarade ja -kohustuste klassifitseerimist vastavalt lepingulistele, majanduslikele ja muudele asjakohastele tingimustele omandamise kuupäeva seisuga. Kui äriühendus toimub etapiviisiliselt, hinnatakse eelnev osalus ümber õiglasusse väärtusesse soetamiskuupäeva seisuga ning ümberhindlusest tulenev tulu või kulu kajastatakse kasumiaruandes.

Firmaväärtus (negatiivne firmaväärtus) tekib tütarettevõtete, sidusettevõtete ja ühisettevõtete soetamisel. Firmaväärtus on Kontserni poolt äriühenduse käigus soetatud osaluse soetusmaksumuse ja soetatud identifitseeritavate varade ning kohustuste ja tingimuslike kohustuste õiglase väärtuse vahe. Kui see vahe on negatiivne (negatiivne firmaväärtus), kajastatakse see kohe kasumiaruandes.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast kõikidele Kontserni raha genereerivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad ühendusest majanduslikku kasu, olenemata sellest, kas omandatava (majandus)üksuse varad või kohustused kantakse üle nendele üksustele. Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel. Kui raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui tema bilansiline jääkväärtus (s.h. firmaväärtus), kajastatakse firmaväärtuse väärtuse langus. Firmaväärtuse allahindlus kajastatakse kasumiaruandes real "Muud ärikulud" ning selliseid allahindlusi ei tühistata. Kapitaliosaluse meetodil kajastatud investeeringute osas kajastatakse firmaväärtus investeeringu bilansilise väärtuse osana.

Investeering sidusettevõtetesse

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Kontsern omab olulist mõju. Oluline mõju tähendab, et Kontsernil on õigus osaleda finants- ja äripoliitiliste otsuste tegemisel, kuid puudub kontroll või ühine kontroll nende otsuste üle. Olulist mõju või ühist kontrolli hinnatakse sarnaselt tütarettevõtete kontrolli hindamisele.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil. Kapitaliosaluse meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele soetusmaksumuses ja korrigeeritakse seda hilisematel perioodidel investori osalusega investeeringuobjekti omakapitalis toimunud muutustes ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimise või amortisatsiooniga. Sidusettevõttega seotud firmaväärtus lisatakse investeeringu bilansilisele maksumusele; seda ei amortiseerita ning selle väärtuse langust eraldi ei kontrollita.

Koondkasumiaruanne kajastab Kontsernile kuuluvat osa sidusettevõtte kasumist. Sidusettevõtte koondkasumis toimuvad muutused kajastatakse proportsionaalselt ka Kontserni koondkasumis. Selliseid investeeringuobjektiga seotud realiseerimata tulusid ja kulusid, mida kajastatakse kasumiaruande asemel

muus koondkasumis või omakapitali reservide suurenemise või vähenemisena, kajastatakse ka kapitaliosaluse meetodil investeerija aruandes koondkasumiaruandes või omakapitali reservide muutusena, mitte kapitaliosaluse meetodi kasumina (kahjumina) kasumiaruandes. Realiseerimata kasum ja kahjum Kontserni ja sidusettevõtte vahel tehtud tehingutest elimineeritakse välja selles ulatuses, mis vastab Kontserni osaluse suurusele sidusettevõttes.

Kontserni osa sidusettevõtte kasumist näidatakse Kontserni kasumiaruandes peale ärikasumit finantstulude ja kulude koosseisus.

Sidusettevõtte finantsaruanded koostatakse Kontserniga sama aruandeperioodi kohta. Vajadusel tehakse korrigeerimisi, et viia arvestuspõhimõtted kooskõlla Kontserni arvestuspõhimõtetega.

Kui Kontsern kaotab sidusettevõtte üle olulise mõju, hindab ja kajastab Kontsern allesjäänud investeeringu suurust selle õiglasel väärtuses. Vahe allesjääva osaluse õiglase väärtuse ja sidusettevõtte bilansilise maksumuse ning saadud tasu vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Mitte-finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas midagi viitab sellele, et vara väärtus võib olla langenud. Kui sellele viitav asjaolu eksisteerib, või kui on vaja viia läbi iga-aastane vara väärtuse languse kontrollimine, hindab Kontsern vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kahest järgmisest suurem: vara või raha teeniva üksuse õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus ning see määratakse kindlaks üksiku vara kohta, välja arvatud juhtudel, kui sellest varast ei tulene muudest varadest või vararühmadest suhteliselt sõltumatuid raha laekumisi. Kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline maksumus ületab kaetavat väärtust, on vara väärtus langenud, ning vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele. Kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nüüdisväärtusele, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja varale iseloomulikele riskidele. Selleks, et määrata kindlaks õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused, võetakse arvesse hiljutisi turutehinguid.

Kahjumid jätkuvate tegevusvaldkondade väärtuse langusest, sealhulgas varude väärtuse langus, kajastatakse kasumiaruandes kululiigi all, mis vastab vara funktsioonile, mille väärtus on langenud, välja arvatud varem ümberhinnatud põhivara puhul, mille ümberhindlus on kantud muu koondkasumi alla. Sellisel juhul kajastatakse ka väärtuse langus muu koondkasumi all varasema ümberhindluse summa ulatuses.

Varade, välja arvatud firmaväärtuse, puhul hinnatakse igal aruandekuupäeval, kas esineb viiteid sellele, et varem kajastatud kahjum väärtuse langusest ei pruugi enam eksisteerida või võib olla vähenenud. Kui selline viide on olemas, hindab Kontsern vara või raha teeniva üksuse kaetavat väärtust. Varem kajastatud kahjum väärtuse langusest tühistatakse üksnes juhul, kui pärast väärtuse langusest tuleneva kahjumi viimast kajastamist on muutunud eeldused, mida kasutati vara kaetava väärtuse kindlaks määramisel. Tühistamine on piiratud nii, et vara bilansiline maksumus ei tohi ületada vara kaetavat väärtust ja ei tohi ületada bilansilist maksumust, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Selline tühistamine kajastatakse kasumiaruandes, kui vara ei ole kajastatud ümberhinnatud summas, millisel juhul käsitletakse tühistamist ümberhindluse suurenemisena.

Firmaväärtuse väärtuse langust kontrollitakse igal aastal (majandusaasta lõpus) ja siis, kui asjaolud viitavad sellele, et bilansis kajastatud väärtus võib olla langenud. Firmaväärtuse väärtuse langus määratakse kindlaks hinnates kaetavat väärtust iga raha teeniva üksuse puhul, mis on firmaväärtusega seotud. Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem, kui bilansiline maksumus, kajastatakse kahjum väärtuse langusest. Firmaväärtusega seotud kahjumeid väärtuse langusest ei saa tulevastel perioodidel tühistada.

Varud

Varude soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit.

Varude soetusmaksumus koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude tootmiskulutused sisaldavad nii otseselt toodetega seotud kulutusi (tooraine ja materjalide ning pakkematerjalide maksumus, lõpetamata toodangu ladustamisega seotud vältimatud kulutused, tootmistööliste palgad) kui ka proportsionaalset osa tootmise üldkuludest.

Varusid hinnatakse bilansis lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus on tavapärasel äritegevuses kasutatav hinnanguline müügihind, millest on maha arvatud toote lõpetamiseks ja müügi teostamiseks vajalikud hinnangulised kulutused.

Varude arvestamisel kasutatakse kaalutud keskmise meetodit.

Finantsinstrumendid

Finantsvarad ja –kohustused kajastatakse bilansis hetkel kui Kontsernist saab lepinguline osapool instrumendi sätete kohaselt.

Finantsvarad

Finantsvarad liigitatakse vastavalt vajadusele õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks, laenudeks ja nõueteks, lunastustähtajani hoitavateks investeeringuteks, müügi valmis finantsvaradeks või efektiivse riskimaandajana riskimaandamisinstrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kontsern määrab oma finantsvarade liigituse esmasel kajastamisel.

Kõik finantsvarad kajastatakse esmaselt õiglasel väärtuses, millele varade puhul, mis ei ole õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad, lisatakse otseselt seotud tehingukulud.

Kontserni finantsvarad hõlmavad sularaha ja lühiajalisi hoiuseid, nõudeid ostjate vastu, laene ja muid nõuded.

Raha ekvivalendid on lühiajalised likviidsed investeeringud, mida on võimalik kiiresti konverteerida rahaks ja mille turuväärtuse muutumise risk on ebaoluline, sh raha, pangakontod, lühiajalisi hoiuseid tähtajaga kuni kolm kuud. Konsolideeritud rahavoogude aruande eesmärgil koosnevad raha ja raha ekvivalendid eespool määratletud rahast ja lühiajalistest hoiustest, ilma kasutusele võetud arvelduslaenuideta.

Kontsernikonto saldo esitlusviis: Kontsern kajastab bilansis kontsernikonto netosaldot ehk vabasid vahendeid kui nõuet Kontserni emaettevõtte vastu.

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega mittetuletisinstrumentidest finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse neid finantsvarasid edasi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Kui leidub objektiivseid tõendeid, et vara väärtus on langenud, siis hinnanguliselt lootusetud summad kajastatakse kasumiaruandes. Allahindlust kajastatakse kui vahet vara bilansilise maksumuse ja finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuse (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga) vahel.

Finantsvara kajastamine lõpetatakse, kui

- Kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele.
- Kontsern annab varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest üle kolmandale osapoollele.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas on objektiivseid tõendeid selle kohta, et finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud.

Kui esineb objektiivseid tõendeid, mis viitavad sellele, et vara väärtus on langenud, mõõdetakse kahjumi suurust vara bilansilise väärtuse ja hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse (jättes välja tulevased eeldatavad krediidikahjumid, mis ei ole veel aset leidnud) vahelise erinevusena. Hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus diskonteeritakse finantsvara esialgse efektiivse intressimäära alusel. Kui laenul on muutuv intressimäär, siis diskontomäär vara väärtuse langusest tuleneva mis tahes kahjumi mõõtmiseks on hetkel kehtiv efektiivne intressimäär.

Vara bilansilist maksumust vähendatakse allahindluse konto kaudu ja kahjumi suurus kajastatakse kasumiaruandes. Intressitulu tekkimine jätkub vähendatud bilansiliselt jääkmaksumuselt ning tekkimisele rakendatakse intressimäära, mida kasutati tulevaste rahavoogude diskonteerimiseks vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi mõõtmisel. Intressitulu kajastatakse finantstulu osana kasumiaruandes. Laenud koos nendega seotud allahindlusega kantakse maha, kui tulevasel tagasivõitmisel ei ole realistlikku perspektiivi ning kogu tagatis on realiseeritud või Kontsernile üle antud. Kui väärtuse langusest tuleneva hinnangulise kahjumi summa hilisemal aastal suureneb või väheneb sündmuse tõttu, mis leiab aset pärast väärtuse languse kajastamist, suurendatakse või vähendatakse varem kajastatud väärtuse langusest tulenevat kahjumit allahindluse konto korrigeerimise kaudu. Kui mahakantud vara hiljem laekub, krediteeritakse saadud summa kasumiaruandes finantskulu all.

Finantskohustused

Finantskohustused ja Kontserni poolt emiteeritud omakapitaliinstrumendid liigitakse vastavalt lepingutingimustele ja finantskohustuse ning omakapitaliinstrumendi definitsioonile. Omakapitali-instrument on igasugune leping, mis tõendab jääkosalust kui äriühingu varadest on maha arvatud kõik tema kohustused.

Finantskohustused liigitatakse vastavalt vajadusele õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantskohustusteks, korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustusteks või efektiivse riskimaandajana riskimaandamisinstrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kontsern määrab oma finantskohustuste liigituse esmasel kajastamisel.

Kõiki finantskohustusi kajastatakse algselt õiglasel väärtuses.

Kontserni finantskohustused hõlmavad võlgu hankijatele ja muid kohustusi, arvelduslaene, laene ja krediite, faktooringuid, finantsgarantiilepinguid.

Regressiõigusega faktooringut kajastatakse kui finantseerimistehingut (s.t. nõuete tagatisel võetud laenu) ning nõuet kajastatakse bilansis kuni see on laekunud või regressiõigus on aegunud. Faktooringtehingust tekkinud faktooringkohustust kajastatakse analoogselt muude võlakohustustega.

Regressiõigusega faktooringut kajastatakse nõude müügina ja kulu nõuete müügist kajastatakse finantskuluna.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse intressikandvaid laene ja krediite edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Igasugune erinevus laekunud summade (miinus tehingukulud) ja saadavate laenumaksete vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse sellest tuleneva kohustuse täitmisel, tühistamisel või aegumisel. Kui olemasolev finantskohustus asendatakse sama laenuandja poolt muu kohustusega, millel on oluliselt erinevad tingimused, või kui muudetakse oluliselt olemasoleva kohustuse tingimusi, käsitletakse vastavat asendamist või muutmist esialgse kohustuse kajastamise lõpetamisega ja uue kohustuse kajastamisega, ning vastavate bilansiliste maksumuste vaheline erinevus kajastatakse kasumiaruandes.

Finantsinstrumentide saldeerimine

Finantsvarad ja finantskohustused saldeeritakse ning netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes siis ja üksnes siis, kui on olemas kehtivalt jõustatav juriidiline õigus kajastatud summade saldeerimiseks ning on olemas tasaarveldamise kavatsus või kavatsus realiseerida varad ja arveldada kohustused samaaegselt.

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide puhul määratakse õiglane väärtus kindlaks sobiva hindamismeetodi abil. Sellised meetodid võivad hõlmata mitteseotud osapoolte vaheliste hiljutiste turutehingute kasutamist; võrdlusi olulises osas sarnase teise instrumendi hetkel kehtiva õiglase väärtusega, diskonteeritud rahavoogude analüüsi või muude hindamismudelite kasutamist.

Õiglase väärtuse hindamine

Õiglane väärtus on hind, mida saadaks juhul, kui hindamise kuupäeval müüdaks vara või tasutaks kohustus tavapärase äritehingu käigus sõltumatute turuosaliste vahel. Vara või kohustuse õiglast väärtust hinnatakse eeldusel, et turuosalisel lähtuvad vara või kohustuse hinna määramisel oma majanduslikest huvidest.

Kontsern kasutab õiglase väärtuse hindamisel meetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kasutamiseks eksisteerib piisavalt andmeid, et hinnata õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Õiglase väärtuse hindamisel lähtutakse eeldusest, et vara müük või kohustuse tasumine toimub:

- vara või kohustuse peamise turu tingimustes, või
- peamise turu puudumisel, vara või kohustuse jaoks soodsaima turu tingimustes.

Kontsernil peab olema juurdepääs peamisele või soodsaimale turule.

Vara või kohustuse õiglase väärtuse hindamisel eeldatakse, et turuosalisel lähtuvad vara või kohustuse hinna määramisel oma majanduslikest huvidest.

Kontsern kasutab õiglase väärtuse hindamisel meetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kasutamiseks eksisteerib piisavalt andmeid, et hinnata õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Kõik varad ja kohustused, mis on hinnatud õiglasesse väärtusesse või avalikustatud finantsaruannetes, on klassifitseeritud vastavalt õiglase väärtuse hierarhiale, mis on kirjeldatud allpool ning põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

Tase 1:	Noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
Tase 2:	Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;

Tase 3: Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid ei ole otseselt või kaudselt jälgitavad.

Kontsern hindab iga aruandlusperioodi lõpul, kas varad ja kohustused, mis esinevad finantsaruannetes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberklassifitseerimist (baseerudes madalaimal sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse hindamisele tervikuna). Õiglased väärtused on avalikustatud lisas 29.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja emaettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte igal majandusaastal osanikele jooksva aasta jaotatavast puhaskasumist vähemalt 5% eraldise kohustuslikku reservkapitali, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% osakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, ent seda tohib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumit ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada ka Kontserni aktsiakapitali suurendamiseks.

Välisvaluutad

Kontserni arvestusvaluutaks on euro, mis on ka raamatupidamisaruannete esitusvaluutaks, kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Välisvaluutas toimunud tehingud on kajastatud eurodes ümberhinnatuna tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi järgi. Kõik välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja -kohustused hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel.

Välisvaluutas fikseeritud soetusmaksumuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades algse tehingu kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Välisvaluutas fikseeritud õiglasest väärtuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Mitterahaliste varade ja kohustuste ümberarvestamisest tulenev kasum või kahjum kajastatakse koos vastava vara või kohustusega seotud kasumi või kahjumiga, millest tulenes valuutakursivahe (valuutakursivahed varadelt ja kohustustelt, mille kasum või kahjum kajastatakse muu koondkasumi all või kasumiaruandes, kajastatakse samuti vastavalt muu koondkasumi all või kasumiaruandes).

Müügitulu kajastamine

Müügitulu kajastatakse ulatuses, milles on tõenäoline, et Kontsern saab majanduslikku kasu ja müügitulu saab usaldusväärselt mõõta, olenemata makse tegemise ajast. Müügitulu mõõdetakse saadud või saada oleva tasu õiglasest väärtuses, võttes arvesse lepinguliselt määratud maksetingimusi ja jättes välja maksud, lõivud ja allahindlused. Enne müügitulu kajastamist peavad samuti olema täidetud järgmised konkreetsed kajastamise kriteeriumid:

- Kauba müük - müügitulu kauba müügist kajastatakse siis, kui kauba omandiõigusega seotud olulised riskid ja hüved on läinud üle ostjale, tavaliselt kauba üleandmisel;
- Teenuste osutamine - teenuste osutamisest saadud tulu kajastatakse teenuste osutamisel;
- Intressitulu - intressitulu kajastatakse kasumiaruandes finantstuluna tekkepõhiselt, vastavalt põhisumma jäägile ja kehtivale efektiivsele intressimäärale;
- Dividendid - tulu kajastatakse siis, kui Kontsernil tekib nõudeõigus dividendidele;
- Renditulu – kinnisvarainvesteeringult tulenev renditulu kajastatakse lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Valitsusepoolne sihtfinantseerimine

Valitsusepoolset sihtfinantseerimist kajastatakse siis, kui on tõenäoline, et sihtfinantseerimine saadakse ja kõik sellega seotud tingimused suudetakse täita. Kui sihtfinantseerimine on seotud kuluartikliga, kajastatakse see tuluna sellise perioodi jooksul, mis on vajalik sihtfinantseerimise süsteemseks vastavusse

viimiseks kuludega, mida see on kavandatud kompenseerima. Kui sihtfinantseerimine on seotud varaga, kajastatakse see edasilükkunud tuluna ning kantakse sealt tulusse võrdsetes summates sellega seotud vara eeldatava kasuliku eluea jooksul. Valitsusepoolse sihtfinantseerimise kajastamiseks kasutatakse brutomeetodit.

Rendid

Otsuse tegemisel, kas kokkuleppe puhul on tegemist rendiga või see sisaldab renti, on kriteeriumiks, kas kokkuleppe täitmine sõltub konkreetse vara kasutamisest või annab kokkuleppe õiguse vara kasutada, isegi kui seda õigust ei ole kokkuleppes sõnaselgelt täpsustatud.

Kontsern rentnikuna

Kapitalirendid, mille puhul lähevad Kontsernile sisuliselt üle kõik renditud eseme omandiõigusega seotud riskid ja hüved, kapitaliseeritakse rentimise alguses renditud vara õiglasest väärtusest või kui see on madalam, siis rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses. Rendimaksed jaotatakse finantskulude ja rendikohustuse vähendamise vahel nii, et saavutatakse konstantne intressimäär kohustuse järgilt. Finantskulud kajastatakse kasumiaruandes finantskuludena.

Renditud vara amortiseeritakse vara kasuliku eluea jooksul. Kui puudub siiski mõistlik kindlus selle kohta, et Kontsern omandab rendiperioodi lõpuks omandiõiguse, toimub vara amortiseerimine kas vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul või rendiperioodi jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kasumiaruandes ärikuuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kontsern rendileandjana

Rendid, mille puhul Kontsern ei anna üle sisuliselt kõiki vara omandiõigusega seotud riske ja hüvesid, liigitatakse kasutusrendiks. Läbirääkimiste korraldamisega tekkinud esmased otsekulutused lisatakse renditava vara bilansilisele maksumusele ja kajastatakse rendiperioodi jooksul, järgides samu põhimõtteid, mis renditulu puhul. Tingimuslik rent kajastatakse tuluna perioodil, mil see teenitakse.

Kasutusrendist saadud tulu kajastatakse lineaarselt asjaomase rendilepingu kehtivusaja jooksul.

Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui Kontsernil on möödunud sündmuse tagajärjel eksisteeriv kohustus (juriidiline või hüpoteetiline) ja on tõenäoline, et majanduslikku kasu sisaldavate ressursside väljavool on vajalik kohustuse täitmiseks ning kohustuse suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kui Kontsern prognoosib eraldise osalist või täielikku hüvitamist, näiteks kindlustuslepingu alusel, kajastatakse hüvitamine eraldi varana, kuid üksnes siis, kui hüvitamine on praktiliselt kindel. Eraldisega seotud kulu esitatakse kasumiaruandes ilma hüvituseta.

Kui raha ajaväärtuse mõju on oluline, diskonteeritakse eraldisi, kasutades kehtivat maksueelset määra, mis peegeldab vajaduse korral kohustusele iseomast riski. Diskonteerimise kasutamise korral kajastatakse eraldise suurenemine aja möödumise tõttu finantskuluna.

Seotud osapooled

Seotud osapooled on osanikud, töötajad, juhtkonna liikmed, nende lähisugulased ja äriühingud, kes otseselt või kaudselt, mitme vahendaja kaudu, kontrollivad aruandekohustuslast või on aruandekohustuslase kontrolli all eeldusel, et nimetatud suhe annab ühele poolele õiguse kontrollida või avaldada olulist mõju teisele poolele finants- ja tegevusotsuste langetamisel.

Info seotud osapoolte vaheliste nõuete/kohustuste ja tulude/kulude kohta on esitatud lisas 28.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Olulisi asjaolusid, mis mõjutavad varade ja kohustuste hindamist ning ilmnevad bilansipäeva ja raamatupidamisaruannete koostamise kuupäeva vahel ning on seotud aruandeperioodil või varem toimunud tehingutega, kajastatakse raamatupidamisaruannetes.

Hilisemaid sündmusi, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, ent millel on oluline mõju järgmisele majandusaastale, kajastatakse raamatupidamisaruande lisades.

4. IFRS'i esmakordne kasutuselevõtt

Käesolevad finantsaruanded 31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta on esimesed Kontserni poolt vastavalt IFRS'ile koostatud aruanded. Kuni 31. detsembrini 2016 lõppenud aastal koostas Kontsern finantsaruandeid vastavalt kohalikule raamatupidamistavale (Eesti Heale Raamatupidamistavale).

Vastavalt sellele on Kontsern koostanud majandusaasta aruande kooskõlas IFRS'iga, mida rakendatakse 31. detsembril 2017 ja pärast seda lõppevatel aruandeaastatel, koos võrreldava perioodi andmetega 31. detsembri 2016 seisuga ja siis lõppenud aasta kohta, nagu on kirjeldatud arvestuspõhimõtete all.

Käesolevate finantsaruannete koostamisel koostati Kontserni esmane majandusaasta aruanne 1. jaanuari 2016 seisuga, mis on Kontserni IFRS'ile ülemineku kuupäev. Käesolevas lisas selgitatakse peamisi korrigeerimisi, mida Kontsern tegi 1. jaanuari 2016 seisuga koostatud kohalike raamatupidamistava järgse majandusaasta aruannete ja varem avaldatud 31. detsembri 2016 seisuga ja siis lõppenud aasta kohta koostatud kohaliku raamatupidamistava järgsete majandusaasta aruannete korrigeerimisel.

Rakendatud vabastused

IFRS 1 *Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtmine* lubab esmakordsetele kasutuselevõtjatele teatavaid vabastusi IFRS'i tagasiulatuva rakendamise suhtes.

Kontsern on rakendanud järgmisi vabastusi:

- IFRS 3 *Äriühendused* ei ole rakendatud äriühendustele, mis puudutavad enne 1. jaanuari 2016 omandatud tütaretevõtteid, mida käsitletakse IFRS'i mõistes äriühendustena, samuti osalemisi sidusettevõtetes ja ühisettevõtmistes. Selle vabastuse kasutamine tähendab seda, et varade ja kohustuste puhul, mida tuleb kajastada IFRS'i kohaselt, on nende tuletatud soetusmaksumuseks omandamise kuupäeval kohaliku raamatupidamistava järgne bilansiline maksumus. Pärast omandamise kuupäeva toimub kajastamine vastavalt IFRS'ile. Varad ja kohustused, mis ei vasta IFRS'i alusel kajastamise tingimustele, on IFRS'i algsest finantsseisundi aruandest välja jäetud.
- IFRS 1 nõuab ka seda, et kohaliku raamatupidamistava järgse firmaväärtuse bilansilist maksumust tuleb kasutada IFRS'i algses finantsseisundi aruandes (lisaks väärtuse langusest tulenevale firmaväärtuse korrigeerimisele ning immateriaalsete varade kajastamisele või kajastamise lõpetamisele). Vastavalt IFRS 1-le on Kontsern kontrollinud firmaväärtuse väärtuse langust IFRS'ile ülemineku kuupäeval ja osa firmaväärtusest on 1. jaanuari 2016 seisuga korrigeeritud.
- Kinnisvarainvesteeringud on kajastatud õiglasel väärtusel.
- Kontsern on rakendanud IFRIC 4-s *Kindlakstegemine, kas kokkulepe hõlmab renti* sisalduvat üleminekusätet ning on hinnanud kõiki kokkuleppeid, võttes aluseks eksisteerivad tingimused ülemineku kuupäeva seisuga.

Allpool on toodud IFRS'ile ülemineku mõju finantsseisundi- ja kasumiaruannetele. Olulist mõju

rahavoogude aruannetele IFRS'ile üleminekul ei ole.

(lisa 4 jätkub)

Muutused konsolideeritud finantsseisundi aruandes IFRS'ile ülemineku kuupäeval

	RTJ 01.01.2016	muutus 1	IFRS 01.01.2016
VARAD			
Pikaajalised varad			
Materiaalne põhivara	10 314 172	0	10 314 172
Kinnisvarainvesteeringud	117 984	0	117 984
Immateriaalne põhivara	4 350 289	-134 826	4 215 463
Pikaajalised nõuded	60 838	0	60 838
Pikaajalised varad kokku	14 843 283	-134 826	14 708 457
Käibevara			
Varud	1 732 555	0	1 732 555
Nõuded ja ettemaksed	4 928 514	0	4 928 514
Raha ja raha ekvivalendid	101 563	0	101 563
Käibevara kokku	6 762 632	0	6 762 632
VARAD KOKKU	21 605 915	-134 826	21 471 089
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED			
Omakapital			
Aksiakapital	1 948 950	0	1 948 950
Kohustuslik reservkapital	194 931	0	194 931
Muud reservid	63 912	0	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum	11 816 630	-134 826	11 681 804
Omakapital kokku	14 024 423	-134 826	13 889 597
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	2 267 091	0	2 267 091
Pikaajalised kohustused kokku	2 267 091	0	2 267 091
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksed	3 974 043	0	3 974 043
Laenukohustused	1 340 358	0	1 340 358
Lühiajalised kohustused kokku	5 314 401	0	5 314 401
Kohustused kokku	7 581 492	0	7 581 492
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU	21 605 915	-134 826	21 471 089

(lisa 4 jätkub)

Muutused konsolideeritud finantsseisundi aruandes seisuga 31.12.2016

	RTJ 31.12.2016	muutus 1,2,3	IFRS 31.12.2016
VARAD			
Pikaajalised varad			
Materiaalne põhivara	9 922 367	0	9 922 367
Kinnisvarainvesteeringud	114 633	0	114 633
Immateriaalne põhivara	3 641 827	485 818	4 127 645
Pikaajalised finantsinvesteeringud	215 478	-215 478	0
Pikaajalised nõuded	14 648	0	14 648
Pikaajalised varad kokku	13 908 953	270 340	14 179 293
Käibevara			
Varud	2 244 430	0	2 244 430
Nõuded ja ettemaksed	6 338 616	0	6 338 616
Raha ja raha ekvivalendid	65 622	0	65 622
Käibevara kokku	8 648 668	0	8 648 668
VARAD KOKKU	22 557 621	270 340	22 827 961
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED			
Omakapital			
Aksiakapital	1 948 950	0	1 948 950
Kohustuslik reservkapital	194 931	0	194 931
Muud reservid	63 912	0	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum	12 603 150	270 340	12 873 490
Omakapital kokku	14 810 943	270 340	15 081 283
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	1 238 227	0	1 238 227
Sihtfinantseerimine	5 962	0	5 962
Pikaajalised kohustused kokku	1 244 189	0	1 244 189
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksed	4 741 037	0	4 741 037
Laenukohustused	1 761 452	0	1 761 452
Lühiajalised kohustused kokku	6 502 489	0	6 502 489
Kohustused kokku	7 746 678	0	7 746 678
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU	22 557 621	270 340	22 827 961

(lisa 4 jätkub)

Muutused konsolideeritud kasumiaruandes perioodil 01.01-31.12.2016

		RTJ		IFRS
		2016	muutus 2,3	2016
Müügitulu	-	40 532 890	0	40 532 890
Müüdud toodangu kulu	-	-32 936 618	0	-32 936 618
Brutokasum		7 596 272	0	7 596 272
Turustuskulud	-	-5 369 957	0	-5 369 957
Üldhalduskulud	-	-1 768 272	405 166	-1 363 106
Muud äritulud	-	424 394	0	424 394
Muud ärikulud	-	-17 873	0	-17 873
Ärikasum (-kahjum)		864 564	405 166	1 269 730
Finantstulud	-	4 507	0	4 507
Finantskulud	-	-82 551	0	-82 551
ARUANDEPERIOODI PUHASKASUM		786 520	405 166	1 191 686

IFRSile üleminekust tingitud muutused on alljärgneva sisuga:

- 1: Jõhvi Piima firmaväärtuse maha kandmine 01.01.2016 seisuga
- 2: Jõhvi Piima ja Rakvere Piima firmaväärtuste kulumise tühistamine
- 3: finantsinvesteeringu soetamiseks tehtud kulude kajastamine jooksva perioodi kuluna

IFRSile üleminek ei avaldanud rahavoogude aruandele olulist mõju, kuna muutused olid mitterahalise iseloomuga.

5. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja riskid

Kontserni konsolideeritud finantsaruannete koostamine nõuab juhtkonnalt otsuste, eelduste ja prognooside tegemist ning hinnangute andmist, mis mõjutavad kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste summasid, ning tingimuslike kohustuste avaldamist aruandeperioodi lõpu seisuga. Nende eelduste, prognooside ja hinnangutega seotud ebakindlus võib siiski kaasa tuua tulemusi, mis nõuavad mõjutatud vara või kohustuse bilansilise maksumuse olulisi korrigeerimisi tulevastel perioodidel.

Juhtkonna otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt läbi vaadatud ja nende aluseks on ajaloolised kogemused ja muud tegurid, sealhulgas tulevikus toimuvate sündmuste prognoosid, mida hetkeolukorras mõistlikuks loetakse.

Olemasolevad asjaolud ja prognoosid tulevaste arengute kohta võivad aga muutuda turu muutuste või väljaspool Kontserni kontrolli aset leidvate asjaolude tõttu, seetõttu hinnanguid ja nende aluseks olevaid prognoose vaadatakse läbi jooksvalt. Raamatupidamise kohta antud hinnanguid kajastatakse perioodil, mil hinnangut korrigeeritakse, kui korrigeerimine puudutab üksnes vastavat perioodi, või korrigeerimise perioodil ja tulevastel perioodidel, kui korrigeerimine puudutab nii jooksvat perioodi kui ka tulevasi perioode.

Juhtkonnalt suuremat hoolikust nõudvad või keerukamad valdkonnad või valdkonnad, kus eeldustel ja hinnangutel on raamatupidamisaruannete seisukohast märkimisväärne tähtsus, on:

- Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamine

Kontsern kajastab oma kinnisvarainvesteeringuid õiglasest väärtusest, kajastades õiglase väärtuse muutused kasumiaruandes.

2017. aasta lõpus ei tellitud kinnisvarainvesteeringutele hindamist sõltumatu hindaja poolt, kuna puudusid indikatsioonid õiglase väärtuse olulise muutumise kohta.

Kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus seisuga 31.12.2017 oli 850 000 eurot (31.12.2016: 114 633 eurot). Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 8.

- Firmaväärtuse langus

Kontsern kontrollib firmaväärtuse langust vähemalt kord aastas. Selleks hinnatakse nende raha genereerivate üksuste kasutusväärtust, millele firmaväärtus on jagatud. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks peab juhtkond andma hinnangu raha genereeriva üksuse eeldatavatele tulevastele rahavoogudele ning valima kohase diskontomäära nende rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamiseks. Firmaväärtuse bilansiline maksumus 31.12.2017 seisuga oli 27 562 164 eurot (31.12.2016: 3 538 472 eurot). Üksikasjalikumalt käsitletakse firmaväärtust lisas 9.

- Sidusettevõtete investeeringute hindamine

Kontsern on investeerinud kõrgema riskisusega start-up ettevõtlusesse eesmärgiga edendada seeläbi väljaarendatavate mobiilirakenduste kaudu oma toodete tarbimist. Investeeringud on teostatud mittekontrolliva osalusega võimaldamaks projektidega liituda ka teistel toiduainetetööstustel ning laiendamaks rakenduste kandepinda. Juhtkond on lähtunud investeeringute hindamisel projektide arengufaasist ja konkurentsitingimustest. Sidusettevõtete investeeringute õiglane väärtus juhtkonna hinnangul seisuga 31.12.2017 oli 1 636 eurot. Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 6.

- Materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramine

Juhtkond on andnud hinnangu materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasulikule elueale võttes aluseks äritegevuse mahu, vastava ala kogemused ja tulevikuväljavaated. Lisas 3 on avalikustatud juhtkonna seisukoht Kontserni materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasuliku eluea kohta.

AS Tere ostuanalüüsi käigus on võetud arvele omandamisega kaasa tulnud kaubamärgid Tere, Emma, Hellus, Tere Paradiis, Yofir, Võideks, Kohuke, Merevaik, Tere Natural, Päikseke ja Sõprus kogumaksumusega 6 648 000 eurot. Tere kaubamärgi eluiga on hinnanguliselt 100 aastat, ülejäänud kaubamärkide eluead on vahemikus 5-50 aastat.

Riskid

Kontserni peamised finantskohustused hõlmavad laene ja krediite, võlgu hankijatele ja muid kohustusi ning finantsgarantiilepinguid. Selliste finantskohustuste peamiseks eesmärgiks on rahastada Kontserni tegevusi ja anda garantiisid Kontserni tegevuste toetamiseks. Kontsernil on laenu- ja muud nõuded, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning raha ja lühiajalised hoiused, mis tulenevad otseselt tema tegevustest.

Kontserni mõjutavad alltoodud riskid.

Tururisk

Piimatööstus on keskendunud jaemüügitoodete müügile kohalikul turul. Mahutoodete peamiseks ekspordipiirkonnaks on Euroopa, kuid tooteid turustatakse ka mujal maailmas. Kontserni äritegevuse tulemit mõjutavad valitsev piimandusturu olukord, arengu- ja uurimiskulude maht, tootmiskulude tase ja suhted piimatootjatega. Kontserni tootmiskulude tasemele avaldab kõige suuremat mõju toorpiima kokkuostuhind ja selle kõikumine ning globaalne majanduskeskkond.

Tururisk on risk, et finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude õiglane väärtus kõigub muutuste tõttu turuhindades. Turuhinnad hõlmavad järgmisi riskiliike: intressimäära risk, valuutarisk, tooraine hinna risk. Finantsinstrumendid, mida mõjutab tururisk, hõlmavad laene ja hoiuseid.

Allpool kirjeldatud sensitiivsusanalüüsid on seotud olukorraga 31. detsembril 2017 ja 31. detsembril 2016. Sensitiivsusanalüüside tegemisel on võetud aluseks, et puhaskäiguvõime summa, võla fikseeritud intressimäära ja muutuva intressimäära suhe ning välisvaluutas finantsinstrumentide osakaal on konstantne.

Sensitiivsusanalüüside arvutustes on kasutatud järgmisi eeldusi: kasumiaruande objekti sensitiivsuseks on vastavate tururiskide eeldatavate muutuste mõju ja intressimäära eelduseks euribori muutuse mõju, mille aluseks on 31. detsembril 2017 ja 31. detsembril 2016 hoitavad finantsvarad ja -kohustused. Kontsern ei kasuta riskide maandamisinstrumente.

Poliitilised ja rahvusvahelised riskid

Kontsern on avatud ekspordiga seotud riskidele. Kontserni äritegevust ja finantstulemusi mõjutavad alltoodud rahvusvahelised riskid:

- välisriikide majanduslik ja poliitiline ebastabiilsus;
- konfiskeerimine ja lepingute olematuks tunnistamine, mis on tingitud sõjast, terrorismist, rahvarahutustest;
- piirangud välisvaluuta ringluses, sanktsioonid, maksundust, kaubandust ja investeringuid mõjutavate seaduste ja määruste vastuvõtmine ja muutmine.

Kontsern ei saa tagada, et ei jää ebasoodsate rahvusvaheliste arengute objektiks oma ekspordi tegevuse suhtes või on piisavalt kindlustatud võimalike kahjude tekkimise eest selliste riskide puhul.

Maailma riikides kehtivad regulatsioonid

Kontserni äritegevus on maailma riikide ja omavalitsuste seaduste ja määruste objektiks. Vaatamata sellele, et Kontsern omab mitmeid rahvusvahelise tähtsusega sertifikaate, mis kehtivad teatud piirkondades või kindlatel rahvusvahelistel turgudel, võib Kontserni suutlikkus müüa toodangut vastavates riikides olla kahjustatud kohalike seaduste muutmise tõttu.

Kehtivate seaduste ja määruste muutus või uute regulatsioonide vastu võtmine võivad kahjustada Kontserni äritegevust, majandus- ja finantstulemusi. Kontsern ei saa ennustada, millisel määral tema tulevased rahavood ja kasumid võivad olla mõjutatud uute kohustuslike õigusnormide poolt.

Tooraine hinnarisk

Kontserni mõjutab tooraine hindade kõikumine. Viimaste aastate jooksul on olnud piimatööstuse peamiseks riskiteguriks ebastabiilsus tooraine sisseostuhindades. Piimatöötlejatele on kõrge hinnatase tõsiseks katsumuseks, kuna järsud kõikumised sisseostuhindades ei tähenda automaatset väljamüügihindade muutmist, vaid alles teatud ja tihti olulise aja pärast.

Kontserni põhitegevus nõuab pidevat varustatust piimaga ja seetõttu ka piimatootjatelt toorpiima ostmist/kogumist. Aluseks oleva tooraine hinna suurenemine kõikumise tõttu on Kontserni juhtkond töötnud välja ja võtnud vastu riskijuhtimise strateegia tooraine hinnariski juhtimise ja selle turule transformeerimise kohta. Tooraine hinnaliikumisest tuleneva riski katab Kontserni indekseeritud tooraine ostulepingute ja valmistoodangu tarnelepingute sõlmimise teel.

Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on tooraine hinna muutuse mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine: tooraine hinna suurenemine 10% võrra toob kaasa brutokasumi vähenemise 3,5 miljonit euro võrra.

Tooraine saadavus

Eesti piim on kõrge kvaliteediga ning seda on lihtne koguda põllumajandussektori geograafilise kontsentratsiooni ja kaasaegsuse tõttu. Viimased 4 aastat olnud piima kokkuostu maht Eestis samal tasemel ehk 715-730 mlj kg aastas. On loodud situatsioon, kus kohalikud piimatöötlejad on sunnitud konkureerima välismaiste, eelkõige Läti ja Leedu, toorpiima kokkuostjatega. Eestist eksporditakse praegu umbes 30% toorpiimast.

Intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turu intressimäärade muutuste tõttu. Kontserni avatus turu intressimäärade muutuste riskile on eelkõige seotud Kontserni muutuva intressimääraga lühi- ja pikaajaliste võlakohustustega. Kontserni intressirisk piirdub EURIBOR'i kõikumisega.

Seisuga 31.12.17 oli nii 1 kuu, 3 kuu kui ka 6 kuu euribor negatiivne. Kontserni poolt sõlmitud krediidlepingutes on rakendatud negatiivse euribori määra korral nullmäära. Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on muutuva intressimääraga laenude ja krediitide mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine: Kuna negatiivset euribori kehtivates lepingutes ei rakendata toob EURIBOR'i tõus tasemele 100 baaspunkti ehk 1,0% (reaalne tõus sõltuvalt euriborist 127 kuni 137 baaspunkti) endaga kaasa intressikulu aastase tõusu 436 tuhande euro võrra. Kontsern ei kasuta finantsinstrumente intressimäärade kõikumisest tuleneva riski maandamiseks. Laenukohustuste vähenemise tõttu väheneb ka Kontserni avatus EURIBOR'i tõusust tekkiva riski osas. Keskmisi laenuintresse on käsitletud lisas 15. Intressimäära mõju Kontserni omakapitalile on ebaoluline.

Välisvaluuta risk

Välisvaluuta risk on risk, et tulevased rahavood kõiguvad vahetuskursside muutuste tõttu. Kontserni avatus vahetuskursside muutuste riskile on äärmiselt madal, kuna kõik tehingud ja lepingud vormistatakse eurodes.

Müügilepingutega seotud riskid

Kontserni äritegevus sõltub klientidega (eriti suurte jaekettidega, 5 suurima jaeketi turuosa üle 80%) sõlmitud lepingutest tootesortimendi ja rakendatavate boonuste osas. Toodete sortimendist eemaldamine mõne suurima jaeketi poolt võib oluliselt mõjutada Kontserni finantstulemusi ja konkurentsivõimet.

Krediidirisk

Klientide poolt maksetingimuste rikkumine ja maksetega viivitamine avaldab negatiivset mõju Kontserni likviidsusele.

Krediidirisk on risk, et vastaspool ei täida finantsinstrumendist või kliendilepingust tulenevaid kohustusi, mis toob kaasa finantskahju. Kontsern on avatud krediidiriskile, mis tuleneb põhitegevusest (eelkõige nõuetest ostjate vastu) ja finantseerimistegevusest, sealhulgas väljaantud lühiajalistest laenudest.

Nõuded ostjate vastu

Klientidega seotud krediidiriski juhitakse Kontserni kõigis äriüksustes, rakendades Kontserni poolt klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks kehtestatud põhimõtteid ja kontrollimeetmeid. Kliendi krediitikvaliteedi hindamisel on aluseks kliendi krediidireiting ning individuaalsed krediidilimiidid määratakse vastavalt sellele hindamisele. Klientide võlgnevusi kontrollitakse regulaarselt ning tärned suurematele klientidele on üldjuhul kaetud krediidikindlustusega.

31. detsember 2017 seisuga oli Kontsernil 11 klienti (2016: 7 klienti), kelle võlgnevus Kontsernile ületas 100 tuhat eurot, moodustades kogu debitoorsest võlgnevusest umbes 77,1% (2016: 80%). Neljal kliendil (2016: kolmel kliendil) oli saldo suurem kui 500 tuhat eurot, moodustades kokku 59,3% (2016: 59%) kogu debitoorsest võlgnevusest.

Iga kliendi puhul analüüsitakse nõude laekumise tõenäosust ja sellest tulenevat allahindluse (eraldise moodustamise) vajadust igal aruandekuupäeval. Aruandekuupäeval on maksimaalseks krediidiriskiks lisas 11 avalikustatud iga finantsvarade liigi bilansiline maksumus. Bilansis kajastatud summadest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvate summade kulu, mida on hinnatud varasemate kogemuste põhjal. Kontserni valduses ei ole tagatisi. Kontsern hindab ostjate vastu olevate nõuetega seotud riskikontsentratsiooni madalaks.

Antud laenud

Laenude väljaandmisel analüüsitakse individuaalselt laenude väljaandmise vajadust ja vastavust Kontserni tegevuseesmärkidele ning laenude ja kõikide kaasnevate tasude tagastamise tõenäosust. Aruandekuupäeval on maksimaalseks antud laenude krediidiriskiks 1,4 miljonit eurot (2016: 0,06 miljonit eurot). Kontserni valduses ei ole tagatisi. Kontsern hindab provisjoneerimata välja antud laenudega seotud riski ebaoluliseks. Täiendav info väljaantud laenude kohta on toodud lisades 10 ja 12.

Likviidsed vahendid

Likviidsete vahendite (raha ja tähtajalised hoiused) krediidirisk on piiratud, sest vastaspoolteks on kõrge krediidireitinguga finantsasutused, millele on krediidireitingu andnud rahvusvahelised krediidireitinguagentuurid (pangakontode jääke on kajastatud lisas 13).

Seisuga 31. detsember 2017 on maksimaalne krediidirisk, mis tekiks kõigi Kontserni nõuete ja ettemaksete tasumata jätmise korral 10,2 miljonit eurot (2016: 6,4 miljonit eurot).

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk esindab ohtu ettevõtte maksevõimele. Kontserni eesmärk on hoida Kontserni ja AS-i Maag Grupp finantseerimisvajadus ja finantseerimisvõimalused tasakaalus. Likviidsusriski juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks moodustavad AS-i Farmi Piimatööstus ja emaettevõtte pangakontod ühtse kontsernikonto, mis võimaldab kontsernikonto liikmetel kasutada rahalisi vahendeid AS-i Maag Grupp kui emaettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires.

Likviidsusrisiki maandamiseks kasutab Kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on panga- ja emaaettevõtte laenud, arvelduslaenud, faktooring, ostjate nõuete ja tarnelepingute pidev monitooring.

Arvelduslaene ja faktooringut kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks, põhivara ja finantsinvesteeringute soetamiseks kasutatakse pikaajalisi pangalaene, emaaettevõtte laene ja/või kapitalirendilepinguid. Kontserni finantsvõimendust arvestades on likviidsuse juhtimine üks Kontserni prioriteete.

Alates saneerimismenetluse algatamisest 18.02.16 on tütaretevõtte Tere saneerimiskaitse all ning saneerimiskava ametlik graafikujärgne täitmise kohustus tekib alles kava kinnitamisele järgneval kalendriaastal, mistõttu on kõiki saneerimiskava kohustusi käsitletud aruande mõistes pikaajalistena.

Tere on esitanud 03.08.2017 omapoolse määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 19.07.2017 tehtud määruse tühistamiseks ning võtmaks menetlusse Tere avaldus saneerimiskava kinnitamiseks ja kinnitada saneerimiskava. Harju Maakohus saatis 28.02.2018 Tere määruskaebuse lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule.

Saneerimiskavaga ümber kujundatud võlausaldajate nõuete summa oli 45,0 miljonit eurot, millest laenukohustused moodustasid 31,5 miljonit eurot. 07.03.2017 omandas AS Maag Grupp saneerimiskava kinnitamise vastu olnud pankade nõuded.

Igapäevase äritegevuse normaalseks jätkamiseks on AS Farmi Piimatööstus emaaettevõttena asunud koheselt peale Tere omandamist 2017. aasta juulis sõlmima saneerimiskavas olevate võlausaldajatega kokkuleppeid saneerimiskava kohustuste ülevõtmiseks. Seisuga 31.12.17 moodustab saneerimiskava järgne võlgnevus kolmandatele osapooltele vaid 9,1 miljonit eurot

Allpool on esitatud ülevaade Kontserni lepingutest tähtaegade kaupa. Analüüsi aluseks on diskonteerimata rahavood ja see kajastab varaseimat kuupäeva, mil Kontsernilt saab tasumist nõuda. Ujuvat kurssi on hinnatud bilansipäeval kehtiva kursi põhjal. Finantsinstrumentide õiglase väärtus ei erine oluliselt selle raamatupidamislikust väärtusest seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016.

Tabelis toodud kuupäevade seisuga jagunevad lepingulised kohustused tähtaja alusel alljärgnevalt:

	31.12.2017	31.12.2016
Maksetähtaeg on käes	301 546	183 363
Tasumine esimese aasta jooksul	18 192 258	6 510 574
<i>vähem kui 3 kuu jooksul</i>	<i>9 664 963</i>	<i>5 927 984</i>
<i>3-12 kuu jooksul</i>	<i>8 527 295</i>	<i>582 590</i>
Tasumine 2-5 aasta jooksul	51 788 329	2 142 282
Tasumine enam kui 5 aasta jooksul	1 235 106	747 565
	71 517 239	9 583 784

Täiendav informatsioon laenu- ja saneerimiskava võlakohustuste kohta on esitatud lisades 15 ja 16.

Tootmistegevusega seotud riskid

Kontserni jaoks on alati suureks ohuteguriks tootmisprotsessidega seotud riskid. Antud riskid on seotud peamiselt tootmisseadmete purunemise või kahjustustega ning tööõnnetustega, mis on seotud füüsiliste

vigastustega. Kontsern kasutab riskide maaandamiseks ennetavaid meetmeid nagu kindlustuslepingute sõlmimine, garantiitingumuste lisamine tüüplepingutesse, töö sisekorraeskirjade kehtestamine. Vaatamata ennetustööle võib tekkida olukordi, mida ei osatud ette näha ning mis võivad enesega kaasa tuua tootmiskulude kasvu, nõuda täiendavaid investeeringuid ning avaldada negatiivset mõju Kontserni majandustulemusele ja finantspositsioonile. Lisaks võib see kahjustada Kontserni mainet.

Sõltuvus võtmeisikutest

Kontserni äritegevuse tulemused sõltuvalt suuresti sellest, kui efektiivselt osatakse oma kasvu juhtida. Kui Kontsern ei suuda värvata piisavalt kompetentseid ning pädevaid juhtkonnaliikmeid ja võtmeisikuid, võib see avaldada negatiivset mõju Kontserni äritegevusele ning majandustulemustele. Kontsern on määranud võtmeisikud ja ametikohad. Edukuse nimel monitoorib Kontsern palga turgu ning kasutab motiveerimiseks mitmesuguseid motivatsioonipakette. Kontserni juhtkond on moodustanud nn „laiendatud juhtkonna“ (võtmeisikute grupi), mille koosseisu kuuluvad 31. detsembri 2017 a seisuga 15 inimest ning kelle keskmine tööstaaz ettevõttes on 10 aastat.

Vaidlused

Kontserni võidakse oma tavapärase majandustegevuse käigus kaasata aeg-ajalt vaidlustesse. Sellised vaidlused võivad majandustegevust häirida ning avaldada mõju ka finantstulemustele. Hetkel käimasolevad vaidlused ei avalda materiaalselt mõju Kontserni tegevusele.

Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärgiks kapitali juhtimisel on tagada jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja säilitada sealjuures optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või parandamiseks võib Kontsern reguleerida aktsionäridele makstavat dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võla vähendamiseks.

Vastavalt tööstusharus levinud praktikale kasutab Kontsern kapitali jälgimiseks võla- ja omakapitali suhet. See suhtarv leitakse netovõla jagamisel kogukapitaliga. Netovõla arvutamiseks lahutatakse koguvõlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühiajaliste ja pikaajaliste laenude summa) raha ja selle ekvivalendid.

Alltoodud kuupäevade seisuga oli võla ja omakapitali suhtarv järgmine:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Laenukohustused (lisa 15)	44 538 945	2 999 679
Miinus: raha ja raha ekvivalendid, sh kontsernikonto	<u>-3 959 988</u>	<u>-1 914 631</u>
Netovõlg	40 578 957	1 085 048
 Omakapital	 <u>18 362 467</u>	 <u>15 081 283</u>
 Kogukapitalisatsioon (omakapital + netovõlg)	 <u>58 941 424</u>	 <u>16 166 331</u>
Netovõla osakaal kogukapitalisatsioonis ehk finantsvõimenduse suhtarv	<u>68,85%</u>	<u>6,71%</u>

Äriühingu kapitali juhtimise strateegia eesmärgiks on tagada kapitaliressursside vastavus kohalike õigusaktide nõuetele.

Kontsern teenis majandusaastal koondkasumit summas 1 699 184 eurot (2016: koondkasumit 1 191 686 eurot). Seisuga 31.12.2017 ületasid Kontserni lühiajalised kohustused käibevara 1 130 896 euro võrra (lühiajalised kohustused sisaldavad emaettevõttelt saadud laenu summas 2 229 492 eurot). (31.12.2016: ületas käibevara lühiajalised kohustusi 2 146 179 euro võrra).

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud eeldusest, et Kontsern on jätkuvalt tegutsev.

6. Tütar-ja sidusettevõtted

Konsolideeritud aruanssesse on kaasatud järgmised Kontserni tütaretevõtted:

Ettevõte	Investeeringu tüüp	Asukoha-maa	Tegevusala	Osalus	
				31.12.17	31.12.16
Tere AS	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	0%
AS Meieri Transport *	tütaretevõtte	Eesti	transporditeenused	100%	0%
Estonian Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	0%
Põlva Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	0%
Viljandi Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	0%

* Osalus läbi tütaretevõtte Tere AS

Kontserni tütaretevõttel Tere AS'il on 24,65 % osalus ettevõtetes Kiosk24 OÜ ja Köök24 OÜ.

7. märtsil 2017.a omandas AS Maag Grupp Nordea ja DNB panga nõuded Tere ja Tere omanikfirma Elveda OÜ (pankrotis) vastu ning sõlmiti leping Elveda OÜ osa omandamiseks. Maag Grupp esitas 15. märtsil 2017.a. Konkurentsiametile taotluse AS Maag Grupp ja Elveda OÜ koondumiseks ning amet väljastas koondumisloa 4. juulil 2017. 14. juulil 2017 omandas AS Maag Grupp Tere aktsiad ning alates 18. juulist 2017 on Tere ainuaktsionäriks AS Farmi Piimatööstus (AS-i Maag Grupp tütaretevõtte).

Tere grupi ettevõtted omandati eesmärgiga tugevdada Farmi Piimatööstuse strateegilist turupositsiooni Eesti piimaturul ning laiendada agressiivsemalt eksportturgudele.

Tere ostuhind lepitati kokku ostja ja müüja vahel intensiivsete läbirääkimiste tulemusel. Läbirääkimiste käigus võeti arvesse lisaks netovarale ka mitmeid muid kriteeriumeid ja asjaolusid nagu näiteks turuosa, tootmise efektiivsus, kasumlikkus ja võimalikud sünergiad jne.

Omandatud eristatavad varad ja kohustused	Soetatud varade õiglane väärtus
Raha ja raha ekvivalendid	2 005 333
Nõuded ja ettemaksed	3 338 976
Varud	3 267 967
Pikaajalised finantsinvesteeringud	55 941
Kinnisvarainvesteeringud	755 000
Materiaalne põhivara	25 075 589
Immateriaalne vara	6 678 629
Kohustused	-7 096 296
Laenud ja võlakohustused	-1 108 920
Saneerimiskava	-14 639 759

AS Tere koos teiste tütaretevõtetega on konsolideeritud alates 31. juulist 2017.

Perioodil alates 1. augustist 2017.a. kuni 31. detsembrini 2017.a. oli konsolideeritud raamatupidamise aruandes kajastatud Tere grupi müügitulu kokku 25 361 tuhat eurot ja kasum 1 315 tuhat eurot.

Kui Tere oleks konsolideeritud alates 1. jaanuarist 2017. a., siis oleks konsolideeritud kasumiaruandes kajastatud pro-forma müügitulu 105 566 tuh eurot.

7. Materiaalne põhivara

Soetusmaksumus		Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Sõidukid	Muu inventar	Lõpet. ehitised ja ettemaksed	Kokku
Seisuga 01 jaanuar 2016		5 899 703	11 595 814	247 952	114 768	1 226 880	19 085 117
Soetused		5 752	79 968	0	736	1 091 917	1 178 373
Müügid ja mahakandmised		0	-507 927	0	0	0	-507 927
Ümberklassifitseerimised		1 630	1 720 954	0	0	-1 722 584	0
Muud muutused		0	0	0	0	-1 260	-1 260
Seisuga 31 detsember 2016		5 907 085	12 888 809	247 952	115 504	594 953	19 754 303
Soetused		21 331	145 315	218 141	15 644	205 946	606 377
Lisandunud äriühenduste kaudu	6	20 910 064	3 178 696	536 709	220 670	229 450	25 075 589
Müügid ja mahakandmised		-9 550	-682 650	-107 215	-14 768	-10 765	-824 948
Ümberklassifitseerimised	8	533 756	93 031	0	0	-606 787	20 000
Seisuga 31 dets 2017		27 362 686	15 623 201	895 587	337 050	412 797	44 631 321
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus							
Seisuga 01 jaanuar 2016		-1 733 030	-6 830 723	-63 386	-85 029	-58 777	-8 770 945
Kulum		-304 850	-1 186 578	-54 466	-10 499	0	-1 556 393
Müügid ja mahakandmised		0	495 402	0	0	0	495 402
Seisuga 31 detsember 2016		-2 037 880	-7 521 899	-117 852	-95 528	-58 777	-9 831 936
Kulum		-1 222 231	-1 512 132	-152 447	-28 104	0	-2 914 914
Müügid ja mahakandmised		9 549	376 796	58 182	13 825	0	458 352
Ümberklassifitseerimised	8	-2 222	0	0	0	0	-2 222
Seisuga 31 dets 2017		-3 250 562	-8 657 235	-212 117	-109 807	-58 777	-12 290 720
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2017		24 112 124	6 965 966	683 470	227 243	354 020	32 340 601
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2016		3 869 205	5 366 910	130 100	19 976	536 176	9 922 367

Tabelis toodud kuupäevade seisuga oli täielikult amortiseerunud, ent jätkuvalt kasutusel oleva materiaalse põhivara soetusmaksumus järgmine:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Masinad ja seadmed	16 949 145	2 640 072
Sõidukid	1 386 342	1 195
Muu inventar	2 251 048	66 513
	<u>20 586 535</u>	<u>2 707 780</u>

Tabelis toodud kuupäevade seisuga oli kapitalirendi tingimustel soetatud materiaalse põhivara väärtus järgmine:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Soetusmaksumus		
Masinad ja seadmed	6 060 857	2 696 289
Sõidukid	825 000	203 790
Muu inventar	145 700	0
	<u>7 031 557</u>	<u>2 900 079</u>

Bilansiline jääkmaksumus

Masinad ja seadmed	2 402 230	2 243 359
Sõidukid	523 089	108 973
Muu inventar	3 521	0
	<u>2 928 840</u>	<u>2 352 332</u>

Soetamine aruande perioodi jooksul

Masinad ja seadmed	68 547	1 320 397
Sõidukid	9 649	0
Muu inventar	22 098	0
	<u>100 294</u>	<u>1 320 397</u>

Pantide ja hüpoteekide kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 25.

8. Kinnisvarainvesteeringud

Seisuga 31. detsember 2017 on kinnisvarainvesteeringuna kajastatud kinnistud, mida ei kasutata tootmise otstarbel ning mis asuvad järgmistel aadressidel:

- Paide, Präama tee 11;
- Rakvere, Tiigi 1;
- Rakvere, Tiigi 3;
- Tallinn, Pärnu mnt 143a

	2017	2016
Soetusmaksumus	2 443 593	2 463 593
Aruandeperioodi alguses	114 633	117 984
Lisandunud äriühenduste kaudu	755 000	0
Väärtuse muutus	-1 855	-3 351
Ümberklassifitseerimine PV-sse	-17 778	0
Aruandeperioodi lõpus	850 000	114 633
Üldhalduskulud	-57 604	-24 463
Puhaskahjum kinnisvarainvesteeringutest	-59 459	-27 814

Seisuga 31. detsember 2017 oli kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus kokku 850 000 eurot (2016: 114 633 eurot).

Juhtkonna hinnangul ei ole õiglates väärtuses toimunud olulisi muudatusi pärast viimaseid kinnistute hindamisi sõltumatute hindajate poolt.

9. Immateriaalne põhivara

		Firmaväärtus	Kaubamärgid	Tarkvara	Litsentsid	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Soetusmaksumus							
Seisuga 01 jaanuar 2016		3 538 472	1 278 233	476 987	0	0	7 652 673
Soetused		0	0	91 437	0	0	91 437
Müügid ja mahakandmised		0	0	0	0	0	0
Seisuga 31 detsember 2016		3 538 472	1 278 233	568 424	0	0	7 744 110
Soetused		0	0	68 798	0	0	68 798
Lisandunud äriühenduste kaudu	6	24 023 692	6 648 000	0	6 664	23 965	30 702 321
Seisuga 31 detsember 2017		29 921 145	7 926 233	637 222	6 664	23 965	38 515 229
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus							
Seisuga 01 jaanuar 2016		0	-1 022 586	-55 643	0	0	-3 437 210
Kulum		0	-127 824	-51 431	0	0	-179 255
Müügid ja mahakandmised		0	0	0	0	0	0
Seisuga 31 detsember 2016		0	-1 150 410	-107 074	0	0	-3 616 465
Kulum, allahindlus		0	-173 268	-57 393	-833	-5 706	-237 200
Ümberklassifitseerimine		0	0	0	0	0	0
Seisuga 31 detsember 2017		0	-1 323 678	-164 467	-833	-5 706	-3 853 665
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2017		27 562 164	6 602 555	472 755	5 831	18 259	34 661 564
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2016		3 538 472	127 823	461 350	0	0	4 127 645

AS Tere ostuanalüüsi käigus on võetud arvele omandamisega kaasa tulnud kaubamärgid Tere, Emma, Hellus, Tere Paradiis, Yofir, Võideks, Kohuke, Merevaik, Tere Natural, Päikseke ja Sõprus kogumaksumusega 6 648 000 eurot.

Firmaväärtus on tekkinud alljärgnevatest äriühendustest:

- 2003. aastal omandati Jõhvi Piima varad;
- 2007. aastal omandati AS Rakvere Piim;
- 2017. aastal juulis omandati Tere AS, koos tütaretevõtetega AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Põlva Dairy OÜ ja Viljandi Dairy OÜ;

Seoses esmakordse IFRS rakendamisega on varem Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt amortiseeritud Jõhvi Piima firmaväärtus seisuga 01.01.16 täies ulatuses maha kantud, kuna Jõhvi Piima vara ei ole eraldiseisvalt selgelt identifitseeritav ning vara kaetava väärtuse testi tegemine seetõttu komplitseeritud. Mahakandmisest tekkinud kahjumi arvelt on vähendatud jaotamata kasumit 134 826 euro ulatuses

AS Rakvere Piim firmaväärtuse testi puhul on lähtutud sõltumatu professionaalse hindaja poolt seisuga 31.12.17 läbi viidud kaubamärkide Farmi ja Farmi Skyr hindamisest. Hindamiseks on kasutatud litsentsitasude vabastamise meetodit (*relief from royalty method*), Nimetatud meetodi kohaselt leitakse immateriaalse vara väärtus litsentsi- või kasutustasude alusel, mida tuleks maksta kolmandale isikule, juhul kui antud vara ei kuuluks omanikule. Kasutustasu määra (royalty rate) leidmisel on lähtutud piimasektori võrreldavatest turutehingutest ning hinnatavate kaubamärkide tugevusanalüüsist. Testis kasutatud rahavood tuginesid juhtkonna prognoosile järgmise viie aasta kohta ning prognoosimisel kasutati alljärgnevaid eeldusi:

- perioodil 2018-2022 ja perpetuitedis:
 - Farmi kaubamärgi käibe kasv perioodil 2018-2022 3% aastas;
Farmi Skyr kaubamärgi käibe kasv perioodil 2018-2022 5,2% aastas
 - Farmi kaubamärgi kasutustasu määr 0,87%
Farmi Skyr kaubamärgi kasutustasu määr 1,11%
 - eeldatav käibe kasv perpetuitedis 1%.
 - diskontomäär 10,0%

31.12.17 teostatud testi tulemusena leitud kaetav väärtus on suurem kui bilansiline väärtus.

Firmaväärtuse testi tundlikkuse analüüs näitab, et kui väärtuse testis toimuksid alltoodud muutused, oleks mõju firmaväärtusele järgnev:

- 1%-punkti võrra väiksem käibe kasv igal prognoosiaastal ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;
- diskontomäära suurendamine 1% võrra ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;

AS Tere ostutehingu tulemusena tekkis firmaväärtus summas 24 023 692 eurot.

Bilansikuupäeva seisuga on viidud läbi AS Tere kui raha genereeriva üksuse firmaväärtuse test. Testitud raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on määratud kasutusväärtusena. Testis kasutatud rahavood tuginesid AS Tere juhtkonna 2018. aasta eelarvele ja prognoosile järgmise viie aasta kohta. Juhtkonna prognoos tugineb nii eelnevale kogemusele, kui ka ettevõttevälisele infole. Prognoosimisel kasutati kasvumäärana järgmisi hindade ja koguste muutusi:

- perioodil 2018-2022 ja perpetuitedis:
 - käibe kasv on seotud prognoositava toorpiima kokkuostuhinna ja tarbijahinnaindeksi muutustega;
 - 2017. aastal on prognoositud käibe kasvuks 2,5%. Järgnevatel aastatel keskmiselt 5,6% aastas;

- planeeritav müügitahu vähenemine 2017. aastal tulenevalt lõssi kui tootmise ülejäägi müügi mitte prognoosimisest on -2,7%. Aastatel 2018-2022 moodustab keskmine müügitahu kasv 3,4% aastas, mis plaanitakse saavutada peamiselt ekspordi kasvu arvelt
- perpetuitedis eeldatav ärikasumi aastane kasv on 2,0%.
- kasutatud on tulumaksujärgset diskontomäära 10,6%.

31.12.17 teostatud testi tulemusena leitud kaetav väärtus on suurem kui bilansiline väärtus.

Firmaväärtuse testi tundlikkuse analüüs näitab, et kui väärtuse testis toimuksid alltoodud muutused, oleks mõju firmaväärtusele järgnev:

- 1%-punkti võrra väiksem käibe kasv igal prognoosiaastal ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;
- diskontomäära suurendamine 1% võrra ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust.

Täielikult amortiseerunud immateriaalse põhivara soetusmaksumus:

	31.12.2017	31.12.2016
Tarkvara litsentsid	294 965	0
Kaubamärgid	1 451 087	0
Tarkvara	157 885	22 671
Muu immateriaalne põhivara	10 673	0
	1 914 610	22 671

10. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud

	31.12.2017	31.12.2016
Sidusettevõtete osad (lisa 6)	1 636	0
Antud pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded	1 443 808	14 648
Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud kokku	1 445 444	14 648

Kirje „antud pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded“ analüüs on järgmine:

	31.12.2017	31.12.2016
Pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded teistele jur. isikutele *	1 441 703	11 084
Omatöötajate järelmaksud	2 105	3 564
Antud pikaajalised laenud kokku	1 443 808	14 648

* Kontserni investeeringud taristusse odavama soojusühikuhinna jaoks tulevikus.

	Intress	Tasumise tähtaeg
Pikaajalised laenud teistele jur. isikutele	3,5%	31.12.2020
Omatöötajate järelmaksud ja kapitalirendid	0% - 1,5%	2018 - 2020

Laenud ei ole tagatud tagatisega. Kõik laenud on nomineeritud eurodes.

Antud pikaajalised laenud kuuluvad tagastamisele alljärgnevalt:

	31.12.2017	31.12.2016
Järgmise aasta jooksul	4 353	45 948
2–5 aasta jooksul	1 443 808	14 648
Enam kui viie aasta jooksul	0	0
	1 448 161	60 596

Seotud osapoolte pikaajaliste nõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 28.

11. Varud

	31.12.2017	31.12.2016
Tooraine ja materjal	2 251 457	1 376 237
Käibetaara	528 848	
Lõpetamata toodang	306 326	152 592
Valmistoodang	1 595 778	432 711
Ettemaksed varude eest ja kaubad teel	116 038	727
Müügiks ostetud kaubad	21 819	282 163
Varud kokku	4 820 266	2 244 430

Kontsern on aruandeperioodi jooksul varusid kuludesse kandnud järgmiselt:

	2017	2016
Valmistoodang ja müügiks ostetud kaubad	-106 697	-68 393
Käibetaara	-182 893	-155 237
Tooraine, pooltoode ja materjal	-113 684	-90 698
Mahakandmised kokku	-403 274	-314 328

12. Nõuded ja ettemaksed

	31.12.2017	31.12.2016
Nõuded ostjate vastu	6 862 555	4 241 517
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-5 126	0
Nõuded ostjate vastu (neto)	6 857 429	4 241 517
Laenu- ja kapitalirendinõuded	4 353	45 948
Intressinõuded	24 432	152
Antud laenud ja intressinõuded	28 785	46 100
Tulevaste perioodide kulud	40 217	6 074
Tagatised ja deposiidid	72 807	0
Ettemaksud	37 427	2 704
Maksude ettemaks	13 274	187 869
Muud lühiajalised nõuded	1 725 180	1 854 352
Muud nõuded	1 888 905	2 050 999
Lühiajalised nõuded ja ettemaksed kokku	8 775 119	6 338 616
Pikaajalised laenu- ja kapitalirendinõuded	1 443 808	14 648
Pikaajalised nõuded kokku	1 443 808	14 648

Nõuded ostjate vastu ei ole intressikandvad ning tasumisele kuuluvate summade maksetähtaeg varieerub kuni 60 päeva.

Nõudeid ostjate vastu on 2017. aastal alla hinnatud 5 126 euro väärtuses (2016: 0).

Laenu- ja kapitalirendinõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 10.

Seotud osapoolte nõuete ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 28.

Kirje „nõuded ostjate vastu“ analüüs maksetähtaegade lõikes on järgmine:

	Kokku	Tähtaeg ei ole saabunud	< 30 päeva	31-60 päeva	> 60 päeva
31.12.2017	6 857 429	6 327 801	419 719	28 650	81 260
31.12.2016	4 241 517	3 994 119	207 574	1 420	38 404

Seisuga 31. detsember 2017 on kirjel „nõuded ostjate vastu“ arved, mille maksetähtaeg on möödas, kuid mida ei ole allahinnatud, summas 529 628 eurot (31.12.2016: 247 398 eurot).

13. Raha ja raha ekvivalendid

	31.12.2017	31.12.2016
Pangakontod	3 035 976	64 998
Sularaha kassas	4 532	624
Raha ja raha ekvivalendid kokku	3 040 508	65 622

Raha pangakontol teenib intressi ujuva intressimääraga, mis põhineb igapäevasel pangahoiuse intressil.

Raha emaettevõtte kontsernikontol kajastatakse nõudena emaettevõtte vastu. Kontsernikonto jääk 31. detsembri 2017 seisuga oli 919 480 eurot (31.12.2016: 1 849 009 eurot).

14. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2017 jagunes AS Farmi Piimatööstus aktsiakapital järgmiselt:

	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiate arv	32 796	30 500
Aktsia nimiväärtus	63.90	63.90
Aktsiakapital kokku	2 095 664	1 948 950

10. juulil 2017 emiteeriti 2 296 aktsiat, mille eest tasuti rahas 146 714 eurot.

31. detsembri 2017. aasta seisuga on emaettevõtte laenukohustuste (lisa 28) tagatiseks panditud Kontserni aktsiad kogu ulatuses.

Seisuga 31.12.2017 oli Kontserni jaotamata kasum 14 272 674 eurot (2016: emaettevõtte jaotamata kasum 12 873 490 eurot).

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Aruandeperioodi alguses	12 873 490	11 681 804
Aruandeperioodil väljakuulutatud dividendid	-300 000	0
Aruande perioodi kasum (-kahjum)	<u>1 699 184</u>	<u>1 191 686</u>
Aruandeperioodi lõpus	<u>14 272 674</u>	<u>12 873 490</u>
 Maksimaalne võimalik ettevõtte tulumaksu kohustus	 <u>2 854 535</u>	 <u>2 574 698</u>
 Maksimaalne võimalik dividendi väljamakse	 <u>11 418 139</u>	 <u>10 298 792</u>

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja dividendide tulumaksu kulu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2017.

15. Laenukohustused

	31.12.2017	31.12.2016	Keskmine laenuintress	Tähtaeg	Tagatis
Kapitalirentide lühiajaline osa	940 274	604 657	1-6k E* + 1,421-4%; fikseeritud 2,283-3,5%	03/2018 - 12/2022	-
Emaettevõtte pikaajalise laenu tagasimaksed järgmisel perioodil	2 229 492	0	3k E* + 3,5 %	02/2022	-
Krediitiasutuste pikaajaliste laenude tagasimaksed järgmisel perioodil	0	1 156 795	2,36%	12.08.2017	Hüpoteek ja kommertsipant
Faktooringu kohustused	932 300	0	1,5 % + 3 kuu E*	31.05.2018	Nõudeõigus ostajate vastu
Lühiajalised laenukohustused kokku	4 102 066	1 761 452			
Emaettevõtte pikaajaline laen	39 135 868	0	3k E* + 3,5 %	02/2022	-
Kapitalirentide pikaajaline osa	1 301 011	1 238 227	1-6k E* + 1,421-4%; fikseeritud 2,283-3,5%	03/2018 - 12/2022	-
Pikaajalised laenukohustused kokku	40 436 879	1 238 227			
Laenukohustused kokku	44 538 945	2 999 679			

* E = EURIBOR

Täiendav informatsioon tagatiste kohta on toodud lisas 25.

Kõik laenukohustused on nomineeritud eurodes.

Lühi- ja pikaajaliste laenude bilansiline maksumus ja õiglase väärtus on ligilähedased, sest tegelikud intressimäärad on sarnased efektiivsetele intressimääradele.

Pikaajalised laenukohustused kuuluvad tasumisele alljärgnevalt:

	31.12.2017	31.12.2016
Järgmise aasta jooksul	4 102 066	1 761 452
2–5 aasta jooksul	40 436 879	1 238 227
	44 538 945	2 999 679

16. Saneerimiskava

Kahe põhipanga, AS DNB Pank ja Nordea Bank AB, soovimatusest pikendada 2015.a. detsembris aegunud laenuportfelli oli tüdarettevõtte Tere juhtkond sunnitud likviidsuse tagamiseks koostama koostöös saneerimisnõustajatega saneerimiskava ning taotlema kohtult saneerimiskaitset. Harju Maakohus algatas 18.02.2016 määrusega Tere AS saneerimismenetluse. Kohus määras saneerimiskava vastuvõtmise tähtajaks hiljemalt 11.04.2016 ja kohtule saneerimiskava kinnitamiseks esitamise tähtajaks hiljemalt 18.04.2016. Saneerimiskava esitati kohtule tähtaegselt. Seoses saneerimiskava mittekinnitamisega määras maakohus kava hindamiseks kaks eksperti, kes esitasid oma arvamuse saneerimiskava kohta maakohule 22.06.2016. Kohus määras, et saneerimiskava kinnitamine otsustatakse hiljemalt 11.07.2016.

07.03.2017 omandas AS Maag Grupp saneerimiskava kinnitamise vastu olnud pankade nõuded ning teatas 05.04.2017 kohtule, et ta loobub pankade poolt varasemalt esitatud vastuväidetest saneerimiskavale.

19.07.2017 tegi kohus Terele kättesaadavaks kohtu määruse, millega otsustas menetlusosalistele üllatuslikult jätta menetlusse võtmata saneerimiskava kinnitamise avaldus ning lõpetada saneerimismenetlus. Kohtu järeldused saneerimiskava menetletavuse ja kinnitatavuse osas põhinesid saneerimiskava kohtule kinnitamiseks esitamise aegsel olukorral, arvestamata menetluse vältel toimunud muudatusi. Ettevõtte hinnangul on määruse tegemisel rikutud menetlusnorme ning määrus ei vasta seaduslikkuse ja põhjendatuse nõuetele ning Riigikohtu juhiste ja praktikale. Tere on esitanud 03.08.2017 omapoolse määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 19.07.2017 tehtud määruse tühistamiseks ning võtmaks menetlusse Tere avaldus saneerimiskava kinnitamiseks ja kinnitada saneerimiskava. Harju Maakohus saatis 28.02.2018 Tere määruskaebuse lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule.

Saneerimiskavaga ümber kujundatud võlausaldajate nõuete summa oli 45,0 miljonit eurot, millest laenukohustused moodustasid 31,5 miljonit eurot.

Alates saneerimismenetluse algatamisest 18.02.16 on Tere saneerimiskaitse all ning saneerimiskava ametlik graafikujärgne täitmise kohustus tekib alles kava kinnitamisele järgneval kalendriaastal, mistõttu on kõiki saneerimiskava kohustusi käsitletud aruande mõistes pikaajalistena

Selleks, et igapäevane äritegevus saneerimiskava kinnitamise venimise tõttu rohkem ei kannataks, on AS Farmi Piimatööstus emaettevõttena asunud koheselt peale Tere omandamist 2017. aasta juulis sõlmima saneerimiskavas olevate võlausaldajatega kokkuleppeid saneerimiskava kohustuste ülevõtmiseks. Seisuga 31.12.17 moodustab saneerimiskava järgne võlgnevus kolmandatele osapooltele vaid 9 109 819 eurot.

	31.12.2017	31.12.2016
Laenud teistelt juriidilistelt isikutelt	2 865 000	0
Kapitalirent	435 454	0
Võlad tarnijatele	3 414 854	0
Maksuvõlad	1 110 769	0
Saadud ettemaksed	641 086	0
Intressivõlad	533 547	0
Muud võlad	109 109	0
Saneerimiskava kokku	9 109 819	0
<i>sh pandiga tagatud</i>	<i>1 643 191</i>	<i>0</i>
<i>sh pandiga tagamata</i>	<i>7 466 628</i>	<i>0</i>

Saneerimiskavas olevate laenude ja kapitalirentide kohta lisainformatsioon:

	31.12.2017	Keskmine laenuintress	Tähtaeg	Tagatis
Laenud teistelt juriidilistelt isikutelt	2 865 000	E* + 2,1%; 0%	6 a jooksul **	Hüpoteek
Kapitalirent	435 454	0%	4 a jooksul **	-
Kokku	3 300 454			

* E = EURIBOR

** peale tütarettevõtte Tere saneerimiskava kinnitamist

Saneerimiskavaga hõlmatud võlakohustused kuuluvad tasumisele alljärgnevalt:

	31.12.2017	31.12.2016
2–5 aasta jooksul	7 949 050	0
Enam kui viie aasta jooksul	1 160 769	0
	9 109 819	0

Pandiga tagatud põhinõudeid ei ole saneerimiskavaga pandisumma ulatuses vähendatud. Kõrvalnõudeid, nii intressi- kui viivisenõudeid, on vähendatud seadusjärgse suuruseni ning põhi- ja kõrvalnõuete tasumine ajatatud 10 aasta peale. Pandiga tagatud põhinõuetelt, mida ei rahuldata esimese aasta jooksul, arvestatakse ja tasutakse intressi 2,1 % + 3 kuu EURIBOR aastas, mis vastab turuintressile.

Pandiga tagamata nõuded kujundatakse saneerimiskava kohaselt ümber põhinõude suuruseni, st põhinõudeid ei vähendata, kuid kõik kõrvalnõuded vähendatakse nullini. Nõuded rahuldatakse hiljemalt 6 aasta jooksul pärast saneerimiskava kinnitamist selliselt, et:

- kuni 300 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 2 aasta jooksul,
- kuni 600 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 3 aasta jooksul ning
- kuni 1 100 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 4 aasta jooksul.

Selle tulemusena rahuldatakse enamike võlausaldajate nõuded täies ulatuses juba esimese kahe aasta jooksul ning kolmanda aasta lõpuks on osaliselt rahuldamata vaid 8 võlausaldaja nõuded.

17. Võlad ja ettemaksed

	31.12.2017	31.12.2016
Võlad tarnijatele	9 423 878	4 228 174
Maksuvõlad	1 248 411	237 996
Võlad töövõtjatele	670 177	272 023
Võimalikud eraldised	867 150	0
Lühiajalised eraldised	213 725	0
Klientide ettemaksed	32 315	0
Intressivõlad	175 327	0
Muud võlad	1 033 740	2 844
Lühiajalised võlad ja ettemaksed kokku	13 664 723	4 741 037
 Võlad tarnijatele	 207 242	 0
Pikaajalised võlad ja ettemaksed kokku	207 242	0

Tasumisele kuuluvate tarnijate summade maksetähtaeg varieerub vahemikus kuni 60 päeva.

Seotud osapoolte võlgade ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 28.

Tabelis toodud kuupäevade seisuga koosnesid Kontserni maksuvõlad alljärgnevatest kirjetest:

	31.12.2017	31.12.2016
Sotsiaalmaks	390 543	146 338
Käibemaks	384 415	0
Kinnipeetud tulumaks	178 657	71 367
Töötuskindlustusmaks	26 397	9 842
Kogumispension	20 968	8 021
Ettevõtte tulumaks	3 013	2 428
Keskkonna maksud	10 332	0
Maksuintressid	234 086	0
Maksuvõlad kokku (lisad 11, 15)	1 248 411	237 996

Lühiajaliste eraldiste ja tingimuslike kohustuste saldod koosnesid alljärgnevatest kirjetest:

	31.12.2017	31.12.2016
Muud kohustused		
Võimalikud eraldised	867 150	0
	867 150	0
Lühiajalised eraldised		
Arvestuslikud kulud	206 188	0
Arvestatud klientide boonused	7 537	0
	213 725	0
Eraldised kokku	1 080 875	0

18. Müügitulu

Kontserni müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade järgi järgmiselt:

	2017	2016
Eesti	63 205 545	34 953 568
Ühendusesisene müük	11 647 376	5 579 322
Eksport kolmandatesse riikidesse	23 846	0
Müügitulu kokku	74 876 767	40 532 890

Kontserni müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgmiselt:

	2017	2016
Omatoodangu müük	72 987 472	39 990 449
Teenuste osutamine	56 622	70 617
Ostetud kauba edasimüük	427 760	246 716
Tootmisteenuse osutamine	120 339	0
Tooraine ja materjalide müük	1 284 574	225 108
Müügitulu kokku	74 876 767	40 532 890

19. Müüdud toodangu kulu

	2017	2016
Tooraine ja materjal	-48 756 519	-25 401 749
Tööjõukulud	-4 000 909	-2 376 914
Põhivara amortisatsioon	-2 750 525	-1 454 563
Ostetud kaup edasimüügiks	-2 511 348	-391 540
Transpordi- ja logistikakulud	-1 234 506	-886 565
Küttekulu	-959 830	-412 057
Seadmete remont ja hooldus	-932 143	-617 952
Elekter	-869 310	-585 708
Mahakandmised	-376 332	-314 328
Laborikulud	-93 620	-48 767
Muud müüdud toodangu kulud	-602 496	-446 475
Müüdud toodete kulu kokku	-63 087 538	-32 936 618

20. Turustuskulud

	2017	2016
Kauba transpordikulud ja logistikateenused	-4 434 550	-2 635 308
Tööjõukulud	-1 374 738	-786 497
Reklaami-, turunduse- ja toorearenduse kulud	-1 339 968	-1 185 622
Mitmesugused sisseostetud teenused	-400 170	-428 865
Põhivara kasutusrent	-290 705	-68 631
Muud turustuskulud	-265 963	-200 989
Põhivara amortisatsioon	-144 735	-63 830
Mahakandmised ja nõuete allahindlused	-31 241	-215
Turustuskulud kokku	-8 282 070	-5 369 957

21. Üldhalduskulud

	2017	2016
Mitmesugused sisseostetud teenused	-1 388 093	-456 574
Tööjõukulud	-835 399	-356 142
Põhivara amortisatsioon	-265 181	-217 256
Kommunaalteenuste kulu	-134 212	-95 338
IT kulud	-129 012	-84 483
Muud üldhalduskulud	-289 275	-153 313
Üldhalduskulud kokku	-3 041 172	-1 363 106

22. Muud äritulud

	2017	2016
Saadud trahvid ja viivised	8 044	13 766
Kasum põhivara müügist	34 795	40 974
Tulu põhivara kasutusrendist	5 273	0
Sihtfinantseerimine (lisa 27)	14 921	369 654
Muud äritulud	55 245	0
Muud äritulud kokku	118 278	424 394

23. Muud ärikulud

	2017	2016
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse langus (lisa 8)	-1 855	-3 352
Makstud trahvid ja viivised	-37 595	-14 516
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-943	0
Ettevõtlusega mitteseotud kulud	-6 724	0
Riigilõivud	-992	0
Muud ärikulud	-51 117	-5
Muud ärikulud kokku	-99 226	-17 873

24. Finantstulud ja -kulud

	2017	2016
Intressikulud	-264 717	-67 444
Faktooringutasud	-40 648	-7 184
Lepingutasud	-5 675	-7 907
Muud finantskulud	-17 971	-16
Finantskulud kokku	-329 012	-82 551
	2017	2016
Intressitulud	26 453	4 507
Kasum muude aktsiate, osade müügist	150 001	0
Eelnevate perioodide provisjonide tühistamine	1 441 703	0
Finantstulud kokku	1 618 157	4 507
Finantstulud ja -kulud kokku	1 289 145	-78 044

25. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised

Kontserni ja emaettevõtte laenude tagatisteks on:

1. kommertspant koguvarale ja ettevõtte aktsiatele;
2. arvete alusel loovutamise teel omandatud nõudeõigus tütaretevõtte Tere AS ostjate vastu ja finantstagatisõigus tütaretevõtte Tere AS kogumiskontol olemasolevatele rahalistele vahenditele;
3. ühishüpoteegid kinnistutele.

Seisuga 31 detsember 2017 kommertspandi suurus koguvarale moodustas 33,23 miljonit eurot (2016: 6 miljonit eurot).

Seisuga 31. detsember 2017 moodustas ühishüpoteekide suurus 45,85 miljonit eurot (2016: 6,07 miljonit eurot). Hüpoteegiesemete bilansiline väärtus moodustas 31.12.2017 seisuga 24,96 miljonit eurot (2016: 3,98 miljonit eurot).

26. Rendid

Kontsern kui rentnik

Kontsern on kapitalirendi tingimustel soetanud tootmiseadmeid, laboriseadmeid ja sõidukeid. Tasumisele kuuluvad kapitalirendikohustused vastavalt tähtaegadele:

	31.12.2017	31.12.2016
Järgmise aasta jooksul	940 274	604 657
2–5 aasta jooksul	1 301 011	1 238 227
	2 241 285	1 842 884

Kapitalirendi lepingute tasumise lõpptähtajad, alusvaluutad ja intressimäärad on toodud lisas 15.

Kasutusrent hõlmab Kontserni poolt ruumide, sõidukite, tootmiseadmete, kontoriseadmete, tõstukite, käibetaara ja muude seadmete eest tasumisele kuuluvaid rendimakseid:

	2017	2016
Sõidukite rent	19 674	4 667
Käibetaara rent	208 066	46 273
Äripindade rent	94 871	11 990
Tõstukite rent	37 137	14 151
Muu vara rent	17 957	9 122
	377 706	86 203

Kontserni tasumisele kuuluvad kasutusrendikohustused vastavalt tähtaegadele:

	2017	2016
Järgmise aasta jooksul	727 015	191 448
2–5 aasta jooksul	2 154 574	898 093
Enam kui viie aasta jooksul	1 064 615	747 565
	3 946 204	1 837 106

Rendilepingute tingimused, hinnaparandusklauslid ja pikendamise tingimused on erinevad.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrenditulu hõlmab äriühingu poolt äripindade ja veokite rendi eest saadud tulu:

	2017	2016
Sõidukite rent	2 500	0
Äripindade rent	2 773	0
	5 273	0

Tulevane üüritulu, mis kuulub tasumisele vastavalt olemasolevatele lepingutele:

	2017	2017
Järgmise aasta jooksul	12 655	0
2–5 aasta jooksul	31 621	0
	44 276	0

27. Sihtfinantseerimine

	2017	2016
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest perioodi algul	5 962	354 180
Perioodi jooksul laekunud	47 937	5 962
Perioodi jooksul tuluks kantud	-3 593	-354 180
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest perioodi lõpus	50 306	5 962
sh tuludesse järgmise aasta jooksul	10 780	397
sh tuludesse 2–5 aasta jooksul	39 526	5 565
	50 306	5 962

Keskkonnainvesteeringu projekti raames saadud toetuse tingimuslik kohustus lõpeb 30.09.2020.

Tegevuskuludega seotud sihtfinantseerimine

2017. majandusaastal saadud toetuste maht tegevuskuludele moodustas kokku 11 328 eurot (2016: 15 474 eurot). Toetused on seotud Kontserni osalemisega piimatoodetega seotud teadusuuringutes ning innovaatilise tootearenduse rahastamisega. Toetusi on saadud PRIA, Eesti Piimaliidu, Eesti Toiduainetööstuste Liidu ja Eesti Töötukassa kaudu. Tegevuskuludeks saadud toetustel puuduvad tingimuslikud kohustused.

Sihtfinantseerimise käigus saadud kulude kompensatsioonid kajastatakse kasumiaruandes muudes ärituludes (lisa 22).

28. Tehingud seotud osapooltega

	31.12.2017	31.12.2016
Nõuded ja ettemaksed		
Emaettevõte	998 325	1 922 550
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	1 942	2 287
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	1 464 771	0
Töötajad	1 082	0
	2 466 120	1 924 837
Võlad ja ettemaksed		
Emaettevõte	1 053 151	0
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	167 239	212 951
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	159 736	0
	1 380 126	212 951
Laenukohustused		
Emaettevõte	41 365 360	0
	41 365 360	0
	01-12.2017	01-12.2016
Müüdud kaubad ja teenused, intressitulud:		
Emaettevõte	389 702	315 124
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	60 718	27 173
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	39 928	0
	490 348	342 297
Ostetud kaubad ja teenused, intressikulud:		
Emaettevõte	306 487	76 930
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	1 604 378	1 161 818
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	469 418	0
	2 380 283	1 238 748

Raha emattevõtte kontsernikontol kajastatakse nõudena emattevõtte vastu. Kontsernikonto jääk 31. detsembri 2017 seisuga oli 919 480 eurot (31.12.2016: 1 849 009 eurot). 2017. aastal on kontsernikontolt teenitud 1 600 eurot intressitulu (2016: 1 673).

Võlad emattevõttele sisaldavad laenukohustusi summas 41 365 360 eurot (2016: 0), millest lühiajaline osa moodustab 2 229 492 eurot (2016: 0). Laenuintress on 3,5 %, millele lisandub 3 kuu Euribor ja laenu lõpptähtaeg on 23.02.2022.

2017. aastal on emattevõtte laenult arvestatud 173 512 eurot intressikulu (2016: 0) ja 31.12.2017 seisuga on bilansis intressi viitvõlg summas 150 718 eurot (2016: 0).

Eraisikust omanikega seotud ettevõtetele on 2017. aastal antud laenu 1 441 703 eurot (2016: 0), mis on seotud kontserni investeringutega taristusse odavama soojusühikuhinna jaoks tulevikus. 2017. aastal on laenult arvestatud 16 313 eurot intressitulu (2016: 0), mis on 31.12.2017 kajastatud viitnõudena.

Kõik tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ja -tingimustel.

	31.12.2017	31.12.2016
Võtmeisikute hüved:		
Töötasu ja sellega seotud maksud, 01-12.2017	747 666	397 141
Võlmetähtsusega juhtide keskmine arv	11	6
Tasumata tasud aruande perioodi lõpus	69 150	24 900

29. Õiglase väärtuse hindamine

Avalikustatavad kvantitatiivsed andmed õiglase väärtuse hindamise hierarhia kohta aastaaruande koostamise kuupäevadega:

Õiglase väärtuse hindamine kasutades				
	Lisa	Kokku	Olulised jälgitavad sisendid (Tase 2)	Olulised mitte jälgitavad sisendid (Tase 3)
Hindamise kuupäev: 31.12.2017				
Varad, mida kajastatakse õiglas väärtuses:				
Kinnisvarainvesteeringud	8	850 000	-	850 000
Varad, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Antud laenud ja kapitalirendinõuded seotud osapooltele	10,12	1 448 161	-	1 448 161
Kohustused, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Saadud laenud seotud osapooltelt	17,28	41 365 360	-	41 365 360
Faktooringu kohustused	15	932 300	932 300	-
Saadud laenud teistelt juriidilistelt isikutelt	15,16	2 865 000	-	2 865 000
Kapitalirendikohustused	15,16	2 676 739	2 241 285	435 454

**EESTI ESIMENE
KAHEKÄEPIIM
LIIDAB LÄHEDASI**

**Farmi ehe maapiim nüüd
korgiga 2-liitrisel pakis**

		Õiglase väärtuse hindamine kasutades		
	Lisa	Kokku	Olulised jälgitavad sisendid (Tase 2)	Olulised mitte jälgitavad sisendid (Tase 3)
Hindamise kuupäev: 31.12.2016				
Varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses:				
Kinnisvarainvesteeringud	8	114 633	-	114 633
Varad, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Antud laenud ja kapitalirendinõuded juriidilistele isikutele	10,12	54 437	-	54 437
Antud laenud ja kapitalirendinõuded seotud osapooltele	10,12	6 159	-	6 159
Kohustused, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Saadud laenud krediitiasutustelt	17,28	1 156 795	1 156 795	-
Kapitalirendikohustused	15,16	1 842 884	1 842 884	-

Ühegi hindamise puhul ei kasutatud Tase 1 sisendeid.

Intressikandvate varade ja kohustuste õiglased väärtused on juhtkonna hinnangul ligilähedased antud varade ja kohustuste bilansiliste väärtustega.

30. Bilansipäeva järgsed sündmused

Saneerimiskava

2018. aastal on jätkatud saneerimiskava nõuete loovutamise ja Farmi Piimatööstusele ja Maag Grupile ning aruande kinnitamise ajaks on saneerimiskava järgne võlgnevus kolmandatele osapooltele 4 772 tuhat eurot.

31. Emaettevõtte konsolideerimata aruanded nagu need on nõutud Eesti Raamatupidamise Seaduses

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud kooskõlas Eesti Raamatupidamise Seadusega ning need ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 "Konsolideerimata finantsaruanded" mõistes.

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

	31.12.2017	31.12.2016
VARAD		
Pikaajalised varad		
Materiaalne põhivara	8 739 565	9 922 367
Kinnisvarainvesteeringud	95 000	114 633
Immateriaalne põhivara	4 011 227	4 127 645
Pikaajalised finantsinvesteeringud	12 008 286	0
Pikaajalised nõuded	35 332 191	14 648
Pikaajalised varad kokku	60 186 269	14 179 293
Käibevara		
Varud	2 133 833	2 244 430
Nõuded ja ettemaksed	6 493 932	6 338 616
Raha ja raha ekvivalendid	239 293	65 622
Käibevara kokku	8 867 058	8 648 668
VARAD KOKKU	69 053 327	22 827 961
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED		
Omakapital		
Aktiivkapital	2 095 664	1 948 950
Ülekurs	1 735 286	0
Kohustuslik reservkapital	194 931	194 931
Muud reservid	63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum	13 003 415	12 873 490
Omakapital kokku	17 093 208	15 081 283
Pikaajalised kohustused		
Võlad ja ettemaksed	207 242	0
Laenukohustused	39 944 714	1 238 227
Sihtfinantseerimine	50 306	5 962
Pikaajalised kohustused kokku	40 202 262	1 244 189

Lühiajalised kohustused

Võlad ja ettemaksed	8 162 040	4 741 037
Laenukohustused	3 595 817	1 761 452
Lühiajalised kohustused kokku	11 757 857	6 502 489

Kohustused kokku

51 960 119	7 746 678
-------------------	------------------

OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU

69 053 327	22 827 961
-------------------	-------------------

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

	2017	2016
Müügitulu	51 424 176	40 532 890
Müüdud toodangu kulu	-42 755 631	-32 936 618
Brutokasum	8 668 545	7 596 272
Turustuskulud	-5 783 246	-5 369 957
Üldhalduskulud	-2 190 156	-1 363 106
Muud äritulud	57 350	424 394
Muud ärikskulud	-14 016	-17 873
Äriksasum (-kahjum)	738 477	1 269 730
Finantstulud	2 915	4 507
Finantskulud	-236 467	-82 551
Kasum (-kahjum) enne maksustamist	504 925	1 191 686
Tulumaksukulu	-75 000	0
ARUANDEAASTA PUHASKASUM	429 925	1 191 686
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0
ARUANDEAASTA KOONDKASUM	429 925	1 191 686

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 01. jaanuar 2016	1 948 950	0	194 931	63 912	11 816 630	14 024 423
IFRSile ülemineku mõju	0	0	0	0	-134 826	-134 826
Korrigeeritud saldo	1 948 950	0	194 931	63 912	11 681 804	13 889 597
 Aruandeaasta kasum	 0	 0	 0	 0	 1 191 686	 1 191 686
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Seisuga 31. detsember 2016	1 948 950	0	194 931	63 912	12 873 490	15 081 283
 Aktsiakapitali suurendamine	 146 714	 1 735 286	 0	 0	 0	 1 882 000
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	429 925	429 925
Väljakuulutatud dividend	0	0	0	0	-300 000	-300 000
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Seisuga 31. detsember 2017	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	13 003 415	17 093 208
 Tütaretevõtete bilansiline väärtus konsolideerimata bilansis						-12 008 286
Tütaretevõtete väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil						13 277 545
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2017						18 362 467

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

	2017	2016
<i>Rahavoog äritegevusest</i>		
Puhaskasum	429 925	1 191 686
<i>Korrigeerimised:</i>		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	1 474 847	1 556 393
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	185 216	179 255
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	1 855	3 351
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-32 043	-40 974
Finantskulud	236 467	67 458
Finantstulud	-2 915	-4 446
Muud mitterahalised korrigeerimised	71 407	0
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi	2 364 759	2 952 723
Nõuete ja ettemaksude muutus	-187 542	-1 358 174
Varude muutus	110 597	-511 875
Võlgade ja ettemaksude muutus	-1 792 113	782 101
Rahavoog äritegevusest kokku	495 701	1 864 775
 <i>Rahavoog investeerimistegevusest</i>		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	-330 553	-477 714
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük (müügihinnas)	72 098	53 500
Kapitalirendi nõuete laekumised	46 285	44 744
Saadud intressid	3 004	4 446
Rahavoog investeerimistegevusest kokku	-209 166	-375 024
 <i>Rahavoog finantseerimistegevusest</i>		
Laenude tagasimaksed	-112 303	-658 294
Arvelduskrediidi ja faktooringkohustuse muutus	932 300	-164 411
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-666 793	-641 874
Aktsiate emiteerimine	146 714	0
Laekumised sihtfinantseerimisest	47 937	21 436
Makstud intressid	-67 067	-67 458
Makstud dividendid	-300 000	0
Makstud ettevõtte tulumaks	-75 000	0
Muud rahavood finantseerimistegevusest	-18 652	-15 091
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku	-112 864	-1 525 692
 RAHAVOOD KOKKU	173 671	-35 941
 Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	65 622	101 563
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	239 293	65 622

JUHATUSE ALLKIRJAD MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud AS Farmi Piimatööstus konsolideeritud majandusaasta aruande 6. juulil 2018, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu audiitori järeldusotsus ning kahjumi katmise ettepanek. Juhatus on esitanud aruande kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Aruande allkirjastamisega kinnitab juhatus majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

/ allkirjastatud digitaalselt /

Katre Kõvask
juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt /

Valdis Noppel
juhatuse liige

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 06.07.2018

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
VALDIS NOPPEL	Juhatuse liige	06.07.2018
KATRE KÕVASK	Juhatuse liige	06.07.2018

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Farmi Piimatööstus AS aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Farmi Piimatööstus AS ja tema tütarettevõtjate (kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid ning konsolideeritud aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperдите eetikakoodeksiga (Eesti), ja oleme täitnud oma muud eetikaalaseid kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Asjaolu rõhutamine

Juhime tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisale 16, kus kirjeldatakse tütarettevõtte Tere AS saneerimismenetlust. Lisas 16 toodud asjaolud võivad avaldada mõju kontserni finantsseisundile ja majandustulemustele, kuid selle mõju täpset ulatust on hetkel võimatu prognoosida. Meie arvamus ei ole märkusega selle asjaolu suhtes.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärarvamuste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust kontserni suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditiitri aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditiitri aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuste finantssteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus kontserni konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame kontserniauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Olesia Abramova
Vandeauditiitri number 561
Ernst & Young Baltic AS
Auditiorettevõtja tegevusloa number 58
Rävala pst 4, 10143 Tallinn

6. juuli 2018

Audiitorite digitaalallkirjad

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
OLESIA ABRAMOVA	Vandeaudiitor	06.07.2018

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Värske piima töötlemine, rõõsa koore tootmine	10511	17983909	34.97%	Jah
Muude piimatoodete tootmine, sh või tootmine	10519	17839805	34.69%	Ei
Juustu- ja kohupiimatootmine	10512	12587563	24.48%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 3321404
Faks	+372 3321405
E-posti aadress	piim@farmi.ee
Veebilehe aadress	www.farmi.ee